

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA
I SAOBRAĆAJA**

IZVJEŠTAJ O RADU

**Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja
Za period od 01.01.2009. godine do 31.12.2009. godine**

Tuzla, mart 2010. godine

U V O D

Organizacija i funkcionisanje Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja (u daljem tekstu: Ministarstvo), za izvještajni period od 01.01.2009.godine do 31.12.2009. godine, bila je usklađena sa odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Ustava Tuzlanskog kantona, Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona.

Aktivnosti Ministarstva u posmatranom periodu, bile su usmjerene na realizaciju poslova i zadataka predviđenih u Programu rada ministarstva, te Programu rada Vlade Tuzlanskog kantona, kao i ciljevima i politikom Vlade Kantona za 2009. godinu.

Ovim Izvještajem obuhvaćene su uglavnom aktivnosti u organizacionim jedinicama Ministarstva sa posebnim osvrtom na poslove i zadatke koji su hronološki proizilazili iz odredaba pojedinih propisa, te aktivnosti drugih subjekata Tuzlanskog kantona i Federacije Bosne i Hercegovine.

Funkcionisanje i rad u Ministarstvu organizovan je kroz sljedeća odjeljenja i to:

1. Odjeljenje opštih i pravnih poslova;
2. Odjeljenje trgovine i turizma
3. Odjeljenje saobraćaja

A – ODJELJENJE OPŠTIH I PRAVNIH POSLOVA

Programom rada Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona i Vlade Kantona imali smo za realizaciju poslova i zadataka zacrtanih u Planu rada za 2009. godinu različite aktivnosti počev od donošenja Zakona i Pravilnika Ministarstva do rješavanja žalbi na prvostepena rješenja inspekcijskog nadzora, preko usvajanja akata koje spadaju u nadležnost ovog Ministarstva pa sve do do sprovođenje akata Ministarstva, kao i njihovog prijema i otpreme, te drugih poslovi zacrtani u programu rada.

U Odjeljenje opštih i pravnih poslova kao organizacione jedinice, poslove su obavljali 1 (jedan) državni službenik i to Sekretar Ministarstva i 4 (četiri) namještenika.

Poslove koje je obavljalo Odjeljenje za opšte i pravne poslove odnose se uglavnom na:

Opšti poslovi:

- Izrada Pravilnika o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja;
- Izvještaj o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku za 2008. godinu;
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o postupku direktnog sporazuma;
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o nabavci roba i vršenje usluga i ustupanju radova;
- Izrada tenderske dokumentacije i konkurentskih zahtjeva za isporuku robe;
- Izvještaj o provedenom postupku javne licitacije;

- Informacija vezana za projekat „Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije“;
- Izvještaj o poštovanju ljudskih prava i temeljnih sloboda na zahtjev Skupštine TK;
- Program rada Ministarstva za 2010. godinu

Donošenje rješenja i drugih akata:

Iz oblasti ugostiteljstva izdata su 3 rješenja, iz oblasti turizma 5 rješenja, iz oblasti saobraćaja tri rješenja i iz oblasti radnih odnosa 134 rješenja.

Zahtjevi i Odluke Vladi Tuzlanskog kantona:

- Dostava Prijedloga Plana rada i finansijskog plana za 2009. godinu Direkcije cesta Tuzla;
- Informacija vezana za Prijedlog Protokola o zajedničkoj organizaciji i finansiranju II međunarodne konferencije o informaciono-komunikacionim tehnologijama u funkciji bržeg ekonomskog razvoja dostavljenog od MPF „Perspektive“;
- Dostava Prijedloga Pravilnika o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja;
- Dostava Izvještaja o provedbi Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH upućen Gender centru Federacije BiH;
- Informacija vezana za Zaključak Vlade TK broj: 02/1-34-61/09 od 17.02.2009. godine a koji se tiče podataka o komisijama i radnim tijelima za čiji rad se predlaže naknada;
- Informacija u vezi s Zaključkom Vlade TK broj: 02/1-14-208/09 od 17.02.2009. godine a koji se tiče prijedloga nacrtu Izvještaja o obavljenoj internoj reviziji;
- Traži se opravdanje za izostanak Ministra Zorana Milića sa rasprave zakazane povodom disciplinskog postupka na dan 08.01.2009. godine;
- Informacija za Ministarstvo sigurnosti BiH u vezi primjene Zakona o zaštiti tajnih podataka;
- Dostava Izvještaja o radu Direkcije cesta Tuzla;
- Prijedlog Aneksa 4. Ugovora o komisionom kreditu broj: 02/1-14-9140/02 od 29.08.02.godine;
- Prijedlog Odluke o davanju saglasnosti na tekst Aneksa 4. Ugovora o komisionom kreditu broj: 02/1-14-9140/02 od 29.08.02. godine;
- Zahtjev za izmirenje troškova cijepanja sporne parcele uz Hotel „Muška voda“;
- Dostava Zahtjeva za izmirenje troškova cijepanja sporne parcele uz Hotel „Muška voda“;
- Dostava Prijedloga Odluke o produženje mandata Nadzornom odboru JP „Međunarodni aerodrom Tuzla“;
- Dostava Prijedloga Odluke o utvrđivanju konačne liste kandidata za imenovanje članova NO JP „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o;
- Dostava Prijedloga Odluke o prodaji motornih vozila putem javne licitacije; Provođenje postupka javne licitacije
- Mišljenje i prijedlozi na Pravila o utvrđivanju minimalnih naknada za koncesije;
- Dostava Izvještaja o radu Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja;
- Dostava prijedloga vezanog za Program manifestacije za 2009. godinu;
- Zahtjev za prijem jedne spremačice – čistačice;
- Dostava Izvještaja i Plana rada NO JP „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o.;

- Dostava Odluke o davanju saglasnosti za imenovanje direktora JP „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o.;
- Prijedlog Odluke o davanju saglasnosti za zaključenje Ugovora o kreditu Direkciji cesta Tuzla kod Razvojne banke Federacije BiH;
- Odgovor po zahtjevu Administrativne komisije Skupštine TK;
- Izveštaj o postupku prodaje i privatizacije preduzeća „Konjuh“ dd Kladanj-67 % državni kapital;
- Dostava Izmjene i dopune Prijedloga Programa rada Vlade TK;
- Odluka o utvrđivanju kriterija, uslova i postupka za raspodjelu sredstava sa potrošačke jedinice 22010001 – Grantovi neprofitnim organizacijama - Manifestacije i Program utroška sredstava sa potrošačke jedinice 22010001 – Grantovi neprofitnim organizacijama – Manifestacije 2009. godinu;
- Informacija o upućenom zahtjevu Međunarodnom poslovnom forumu „Perspektive“ za povrat sredstava shodno Zaključku Vlade TK broj: 02/1-14-768/09 od 02.04.2009. godine;
- Odgovor na Zahtjev g-dina Suada Hadžiselimovića za reviziju privatizacije u „Tuzlaputevi“ dd Tuzla;
- Dostava Izvještaja o izboru programa i projekata udruženja za sufinansiranje iz Budžeta TK za 2009. godinu;
- Dostava prijedloga za izradu Programa rada Vlade i Skupštine TK;
- Dostava Prijedloga Odluke o davanju saglasnosti na Odluku o odobrenju sredstava uplaćenih po osnovu naknada za obavljene tehničke preglede vozila broj: 05/1-14-21453/09 od 23.11.2009. godine;
- Dostava Prijedloga Odluke o davanju saglasnosti na Odluku o odobrenju sredstava sa potrošačke jedinice 22010001 broj: 05/1-14-21451/09; 05/1-14-21450/09 i 05/1-14-21449/09 od 23.11.2009. godine;
- Dostava Prijedloga Odluke o odobravanju sredstava sa budžetske pozicije „Sredstva za utrošak prihoda od koncesije“ 11010018 i Prijedlog Odluke o izmjenama Programa utroška sredstava sa budžetske „Sredstva pozicije za utrošak prihoda od koncesije“ 11010018 – namjenska sredstva;
- Dostava Prijedloga Odluke o izboru privremenog NO „Konjuh“ dd Kladanj;
- Prijedlog Odluke o osnivanju Savjeta za praćenje cijena;
- Prijedlog izmjene programa rada Vlade TK za 2010. godinu;
- Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju JP „Međunarodni aerodroma Tuzla“;

Ostali poslovi:

- Praćenje ispravnosti faktura, kontiranje, popunjavanje zahtjeva 1,2,3 i 4 za knjiženje i plaćanje, upućivanje trezoru.
- Kontinuirano praćenje izdataka i rashoda Ministarstva za 2009. godinu
- Kontinuirano praćenje priliva vlastitih prihoda i planiranje rashoda iz vlastitih prihoda u 2009. godini
- Izrada zahtjeva za preraspodjelu rashoda za 2009. godinu
- Izrada prednacrt, nacrt i prijedloga Budžeta Ministarstva za 2010. godinu.
- Dostavljanje Izvještaja Agenciji za javne nabavke o postupcima javne nabavke
- Priprema i dostavljanje dokumentacije za internu reviziju.
- Izrada dopisa i dostavljanje Ministarstvu finansija za izdavanje mišljenja i saglasnosti

- Izrada i dostavljanje dopisa dobavljačima, kantonalnom pravobranilaštvu, uredu za zajedničke poslove, Vladi TK i dr.
- Izrada i dostavljanje rješenja za prekoračenje troškova telefona i rješenja za novčanu pomoć zaposlenicima.

Seminari i radionice:

- Učestvovanje na radionici „Komunikacija i upravljanje vremenom i Etički kodeks za državne službenike u Federaciji BiH“ organizovanoj od strane Agencije za državne službenike.
- Učestvovanje u izradi „Strategije Tuzlanskog kantona 2008-2013. godine- sektorska grupa za turizam, trgovinu, saobraćaj i finansijske servise.

B- ODJELJENJE TRGOVINE I TURIZMA

B.1.TRGOVINA

U periodu od 01.01.2009.- 31.12.2009. Odeljenje trgovine u okviru Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja je obavljalo sljedeće aktivnosti:

1. Odjeljenje trgovine kontinuirano je pratilo i analizira stanje u sektoru trgovine direktnim kontakto sa predstavnicima trgovinske djelatnosti na području kantona kao i praćenjem statističkih podataka koje prikuplja Federalni zavod za statistiku .Kao rezultat tog praćenja dajemo kratak uvid u satanje sektora trgovine u Kantonu:

Na području Tuzlanskog kantona registrovano je pravnih i fizičkih lica po općinama :

OPĆINA	BR.PRAVNIH LICA	BR.JEDINICA U SASTAVU PR.LICA	BR.FIZIČKIH LICA /OBRTNIKA
BANOVIĆI	51	73	125
ČELIĆ	29	40	83
DOBOJ-ISTOK	44	52	72
GRAČANICA	185	268	378
GRADAČAC	254	240	448
KALESIJA	108	124	197
KLADANJ	36	41	99
LUKAVAC	130	147	427
SAPNA	21	32	37
SREBRENİK	248	174	236
TEOČAK	9	5	64
TUZLA	1027	885	910
ŽIVINICE	223	176	371
UKUPNO	2365	2257	3447

Broj registrovanih pravnih lica u trgovini iznosi 2365 što je za 4,59 % više nego u 2008g., broj jedinica u sastavu pravnih lica je 2257 porastao je za 8,5 %, dok je broj fizičkih lica 3447 veći za 0,466 % . Iz navedenih brojki se da zaključiti da broj pravnih lica u trgovini raste značajno brže od broja fizičkih lica .

Broj prodavaonica i servisa u distributivnoj trgovini prema pretežnoj djelatnosti je 646. (FZS zaključno sa 30.09.2010.g)

Broj zaposlenih u djelatnosti trgovine (prema podacima Federalnog zavoda za statistiku) je 14.031 što je više za 1,4 % u odnosu na 2008 godinu i što iznosi 17,12 % u odnosu na ukupan broj zaposlenih u Tuzlanskom kantonu.

Prosječna neto plaća u oblasti trgovine na području Tuzlanskog kantona je 501,30 KM što predstavlja 69,33 % u odnosu na prosječnu plaću Tuzlanskog kantona a veća je za 2.72 % u odnosu na 2008.g u trgovini.

Promet ostvaren u trgovini u Federaciji BiH u 2009.g iznosio je 5.746.110.000,00 što je za 9.8% manje od prometa ostvarenog u 2008.g.

2. Poslani upitnici na adrese trgovačkih firmi radi analize stanja u trgovini na bazi uzorka 40 najvećih firmi u oblasti trgovine . Upitnici su sadržavali sljedeće podatke: osnovni podatke o

poslovanju, kapacitet (broj prodajnih objekata, površina, broj zaposlenih po prodajnim objektima i ostvareni promet po prodajnim objektima) . Zbog slabog odziva firmi analiza nije mogla biti urađena na adekvatan način.

3.Rad na formiranju jedinstvenog registra trgovačkih firmi na području Tuzlanskog kantona i ažuriranje baze na temelju rješenja o minimalno tehničkim uvjetima koje nam dostavljaju općine.

4. 10.04.2009.g. Učešće u analizi nacrtu Zakona o unutrašnjoj trgovini koji je utvrdila Vlada Federacije BiH .(Kantonalna privredna komora)

5. Inicirani sastanci između Udruženja trgovaca pri KPK i Kantonalne inspekcije u cilju ostvarivanja saradnje i zajedničkih aktivnosti na identifikiranju i otklanjanju aktuelnih problema .

Sastanci su održani :

16.04.2009.g u prostorijama Ministarstva–tema inicijativa za organizacija okruglog stola „Uspostava partnerskog odnosa sa nadležnim institucija u cilju lakšeg prevazilaženja finansijske krize“

Definisani problemi sa kojima se susreću trgovci :

- česte kontrole „urednih „ privrednih subjekata
- stavljanje u promet roba sumnjivog porijekla
- tretman objekta koji ne ispunjavaju minimalno tehničke uvjete
- transparentnost rada inspekcija

12.05.2009.g. održano u prostorijama Ministarstva uz prisustvo predstavnika Kantonalne direkcije za inspekcijske poslove. Tema -odnosi i problemi u odnosima Kantonalne privredne komore tj. Udruženja trgovaca i nadležnih institucija Ministarstva Trgovine i Kantonalne tržišno ugostiteljske inspekcije.

18.05.2009g. prisustvovali sastanku proširenog odbora udruženja trgovac pri KPK .

6. Učešće na sastanku u organizaciji Federalnog ministarstva trgovine sa dnevnim redom:

- 1.Tehničke i nezarinske barijere u vanjskoj trgovini
- 2.Aktivnosti na promociji domaćih proizvoda
3. Mogućnost uvođenja zaštitnih mjera

7. Učešće na radionici „Mjere za ublažavanje posljedica ekonomske krize na Tuzlanskom kantonu „ U organizaciji KPK

8. Učešće u izradi i prisustvo na prezentaciji „Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2008-2013.g –grupa trgovina“

9. Prisustvo na prezentaciji za IPA projekt (KPK)

10. Prisustvo prezentaciji „Regionalni ekonomski razvoj“ u organizaciji NERDA.

11. Saradnja sa UG „ Klub potrošača „ u cilju provođenja i primjene „Zakona o zaštiti potrošača „. Učešće na više debata i okruglih stolova u organizaciji UG„Klub potrošača“.

12.Donošenje drugostepenih rješenja iz oblasti trgovine..

13.Učešće u raspravi na temu „ Primjena Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima „ u organizaciji Ministarstva za obnovu ,razvoj i povratak TK.

B.2.CIJENE

U skladu sa Zakonom o kontroli cijena ("Službene novine FBiH", broj: 2/95 od 11.02.1995. godine), sa Odlukom o mjerama neposredne kontrole cijena Vlade TK- a Tuzla broj: 15/07 od 31.12/07., Odlukom o izmjeni Odluke o mjerama neposredne kontrole cijena Vlade TK-a Tuzla broj: 12/08 od 24.12.2008.godine.

Ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja su dostavili obavjesne prijave 455 pravnih i fizičkih lica o promjeni cijena i marži za proizvode koji su u nadležnosti kantona.

Ukupno prijavljenih promjena cijena u 2009.godini evidentirano je 3356 za sljedeće proizvode : brašno, hljeb, tjestenine, juneće i teleće meso, ribu i mlijeko, što će u sljedećem pregledu biti prikazano po mjesecima.

P R E G L E D

veleprodajnih i maloprodajnih cijena po mjesecima, br.promjena VPC,MPC i broj pravnih i fizičkih lica koja su prijavila promjene cijena i marži

Mjesec Opis	Brašno	Hljeb	Tjesten	Meso jun.tel	Meso Piletina	Riba	mlijeko	Ukupno
I/09								
VPC	0,62	0,92	1,52	0,00	4,90	0,00	1,17	
MPC	0,85	1,08	1,92	13,23	7,03	9,30	1,40	
Br.prijavljenih promj. cijena	28	84	65	28	93	1	77	376
Br.prav. lica	9	14	7	3	4	1	14	52
II/09								
VPC	0,64	1,07	1,14	0,00	4,89	0,00	1,15	
MPC	0,78	1,23	1,50	13,29	6,73	12,73	1,46	
Br.prijavljenih Promj. cijena	64	37	107	41	81	2	21	353
Br.prav. lica	9	8	4	4	3	1	5	34
III/09								
VPC	0,57	0,91	1,00	0,00	5,03	0,00	1,17	
MPC	0,67	1,07	1,39	8,50	6,00	5,15	1,39	
Br.prijavljenih Promj. cijena	92	244	6	4	16	1	35	398
Br.prav. lica	16	23	3	3	5	1	10	61
IV/09								
VPC	0,51	0,89	1,29	0,00	6,12	0,00	1,14	
MPC	0,63	1,10	1,54	13,58	7,36	8,81	1,25	
Br.prijavljenih Promj. cijena	91	85	113	25	71	3	20	408
Br.prav. lica	11	11	6	1	7	1	4	41
V/09								
VPC	0,73	0,85	1,12	0,00	5,69	0,00	1,14	
MPC	0,67	0,88	1,31	12,43	6,83	0,00	1,40	
Br.prijavljenih Promj. cijena	102	9	68	2	6	0,00	46	233
Br.prav. lica	11	2	3	1	4	0,00	8	29
VI/09								
VPC	0,78	0,87	1,01	0,00	5,27	0,00	1,10	
MPC	0,73	1,05	1,16	15,75	6,17	0,00	1,32	
Br.prijavljenih Promj. cijena	29	9	33	4	41	0,00	47	163
Br.prav. lica	10	5	2	1	2	0,00	8	28

VII/09									
VPC	0,48	0,00	1,07	0,00	5,40	0,00	1,10		
MPC	0,69	1,11	1,31	12,99	6,30	0,00	1,32		
Br.prijavljenih									
Promj. cijena	25	9	66	3	23	0,00	59	185	
Br.prav. lica	7	1	4	1	5	0,00	11	29	
VIII/09									
VPC	0,61	0,68	1,18	0,00	6,19	6,70	1,11		
MPC	0,75	0,98	1,44	9,83	6,50	8,00	1,35		
Br.prijavljenih									
Promj. cijena	51	7	55	12	50	1	80	256	
Br.prav. lica	9	2	6	3	6	1	13	40	
IX/09									
VPC	0,58	0,73	1,51	0,00	5,24	5,75	1,26		
MPC	0,69	0,94	1,64	12,37	6,31	6,50	1,40		
Br.prijavljenih									
Promj. cijena	42	36	40	21	23	1	55	218	
Br.prav. lica	12	4	4	3	5	1	12	41	
X/09									
VPC	0,52	0,00	1,31	0,00	5,23	0,00	1,19		
MPC	0,76	0,90	1,43	11,59	6,04	0,00	1,36		
Br.prijavljenih									
Promj. cijena	54	2	25	69	80	0,00	109	339	
Br.prav. lica	10	1	3	5	7	0,00	15	41	
XI/09									
VPC	0,48	0,88	1,08	0,00	4,72	0,00	1,12		
MPC	0,67	1,05	1,28	11,56	5,92	0,00	1,32		
Br.prijavljenih									
Promj. cijena	26	4	46	18	48	0,00	69	211	
Br.prav. lica	6	1	4	2	5	0,00	14	32	
XII/09									
VPC	0,56	0,00	1,37	0,00	5,41	0,00	1,05		
MPC	0,64	0,00	1,37	12,61	6,73	0,00	1,27		
Br.prijavljenih									
Promj. cijena	41	0,00	40	52	26	0,00	57	216	
Br.prav. lica	8	0,00	4	4	4	0,00	7	27	
I-XII/09									
VPC prosječ	0,59	0,87	1,22	0,00	5,34	6,23	1,14		
MPC prosječ	0,71	1,04	1,44	12,31	6,49	8,41	1,35		
Br.prijavljenih									
Promj. cijena	645	526	664	261	558	9	675	3338	
Br.prav. lica	118	72	50	31	57	6	121	455	

U sljedećem pregledu će biti prikazane prosječne maloprodajne cijene proizvoda u nadležnosti kantona na godišnjem nivou u odnosu na 2008.godinu

Tabela2

Mjesec Opis	Brašno 1kg	Hljeb 600gr	Tjesten 500gr	Meso jun.tel 1kg	Meso Piletina 1kg	Riba 1kg	Mlijeko 1lit
1	2	3	4	5	6	7	8
I-XII/2009	0,71	1,04	1,44	12,31	6,49	8,41	1,35
I-XII/2008	1,01	1,14	1,82	12,85	7,28	10,44	1,40
Index Smanjene cijene	70,30 -29,70%	91,22 -8,78%	79,12 -0,88%	95,80 -4,20%	89,15 -10,85%	80,55 -19,45%	96,43 -3,57%

U toku 2009.godine Federalnom ministarstvu trgovine Mostar, dostavljeno je 12 mjesečnih pregleda o prosječnim maloprodajnim cijenama na Tuzlanskom kantonu za proizvode :

mlijeko Megle 2,8% za 1lit
 brašno T-400, T-500 za 1kg,
 hljeb:bijeli-polubjeli 0,600kg,
 ulje:Floriol i Bimal za 1 lit,
 maslac Megle 250gr,
 deterdžent Faks- bioaktiv 3kg,
 so za 1kg,
 šećer za 1kg i
 riža za 1kg

Za nabrojane proizvode Ministarstvo je mjesečne prosječne cijene pratilo kod većih trgovačkih centara na Tuzlanskom kantonu:
 “Bingo”, “Interx”,Merkator”, ”Sinbra”, “Piemonte”, “Dramar-Ing” i “Tuš”.

Zaključak

Na osnovu obavjesnih prijava o promjeni cijena i marži dostavljenih od strane pravnih i fizičkih lica, Ministarstvu trgovine,turizma i saobraćaja TK-a Tuzla, može se izvesti zaključak, da su isti postupali u skladu sa članom 2 . Odluke o izmjeni Odluke o mjerama neposredne kontrole cijena (“Službene novine TK-a”, broj: 12/08 od 24.12.2008.godine)

Na osnovu analize maloprodajnih cijena za proizvode koji su u nadležnosti kantona utvrđeno je da su maloprodajne cijene u periodu I-XII 2009.godini za sve proizvode smanjene u odnosu na prosječne maloprodajne cijene u periodu I-XII 2008.godine . /tabela broj 2 /

B.3.TURIZAM

U provođenju definisanih programskih ciljeva, odjeljenje turizma Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona je tokom 2009.godine provodilo sljedeće aktivnosti:

- ostvarivani su kontinuirani odnosi sa Federalnim ministarstvom okoliša i turizma u vidu primjedbi, prijedloga, sugestija na predložile nacрте, odnosno prijedloga Zakona o turističkoj i Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti

- aktivno se učestvovalo u izradi Strategije razvoja turizma u Federaciji BiH.

Aktivnosti je provodilo Federalno ministarstvo okoliša i turizma

- kontinuirano se ostvarivala suradnja sa lokalnim samoupravama i drugim učesnicima u turizmu na nivou Tuzlanskog Kantona, u smislu definisanja prioriternih projekata iz oblasti turizma, a koji su kao osnovni cilj imali očuvanje postignutog nivoa turističkog razvoja, kao i poboljšanje istog, te minimiziranje uticaja globalne ekonomske krize na već definisanu turističku ponudu Tuzlanskog kantona.

Intenzitet suradnje sa lokalnim samoupravama i svim drugim učesnicima u turizmu na području Tuzlanskog Kantona pojačan je u drugoj polovini 2009.godine koji je kao rezultat imao što bržu i efikasniju primjenu nove zakonske regulative u ovoj oblasti, obzirom na činjenicu da je ista izazvala sveopštu konfuziju svojim rješenjima koja su bila u potpunoj suprotnosti sa prijedlogom istih.

- u cilju efikasnijeg korištenja turističkih potencijala Tuzlanskog Kantona Vlada Tuzlanskog Kantona, na inicijativu Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja, je finansijski podržala sljedeće projekte:

1. izgradnja prilaznog puta – staze lokalitetu Djevojačke pećine u Kladnju te uređenja parking prostora ovog kompleksa sa ciljem približavanja istog svim kategorijama posjetitelja Tuzlanskog Kantona (20.000,00 KM)
2. rekonstrukcija puta prema jezeru Bistarac u općini Lukavac sa ciljem da se ovaj kompleks učini što dostupniji svim kategorijama posjetitelja Tuzlanskog Kantona (60.000,00 KM)
3. izrada idejnih projektnih rješenja za uređenje prilaza špilji Šljepača u Doboj Istoku, sa namjerom da se ovaj, značajan prirodni fenomen, dovede u fazu značajnije valorizacije u turističke svrhe, te na taj način upotpuni turističku ponudu Tuzlanskog kantona (8.000,00 KM)

- uzeto je aktivno učešće u obuci turističkih vodiča za područje Tuzlanskog Kantona što je rezultiralo da danas imamo prvu grupu profesionalnih, certificiranih turističkih vodiča za područje Kantona

- predstavnici Ministarstva, odjeljenja turizma, su prisustvovali stručnom seminaru na temu „ Poljoprivreda i tipični proizvodi u funkciji razvoja ruralnih područja u turizmu“ koji je organizovala služba za razvoj i poduzetništvo Općine Tuzla

- učestvovalo se na prezentaciji projekta „ Strateško jačanje postojećih i osnivanje novih razvojno- poduzetničkih centara (RPC) u sjeveroistočnoj BiH“ u organizaciji NBR

- uzeto je učešće na proljetnoj turističkoj berzi u Sremskim Karlovcima na temu „ Turistički proizvod Srbije“ u organizaciji redakcije magazina „Turistička prizma“.

- Predstavnici Ministarstva, odjeljenja turizma, prisustvovali su finalnoj ceremoniji projekta „ Posavina- raj za lov i ribolov“ bazirana na potrebama i potencijalima razvoja turizma u Bosanskoj Posavini u organizaciji Turističke zajednice Županije Posavske u Odžaku

- Centar za okolišni i održivi razvoj Sarajevo organizovao je promociju učeničkih interdisciplinarnih projekata u Privrednoj komori Tuzla uz podršku Federalnog ministarstva okoliša i turizma gdje je Ministarstvo imalo svoje učesnike

- uzeto je učešće u promociji učeničkih interdisciplinarnih projekata na temu "Doprinesimo razvoju turizma osobnim stvaralačkim radom", a u cilju obrazovanja učeničke populacije o značaju i ulozi prirodnog i kulturno-historijskog nasljeđa u društvu

- predstavnici Ministarstva, odjeljenje turizma, prisustvovali su manifestacijama sajмова i to:

- sajam turizma „Međunarodni dani turizma Mostar 2009.“ čiji je pokrovitelj Federalno ministarstvo okoliša i turizma. Podsajamska manifestacija održana je u sklopu 12. Međunarodnog sajma gospodarstva Mostar 2009.

- međunarodni sajam turizma na Ilidži čiji je pokrovitelj bio Federalno ministarstvo okoliša i turizma

- beogradski sajam turizma gdje je bilo prisutno preko 850 izlagača, između ostalog su bili i predstavnici Libije, Sirije, Austrije, Tajlanda, Brazila i dr.

- aktivno učešće u takmičenju turističko-ugostiteljskih škola sa područja BiH, a koje je održano u sklopu Sajma turizma "LIST" u Lukavcu

- u cilju promocije i prezentacije turističke ponude Tuzlanskog Kantona, Vlada Tuzlanskog Kantona je, na inicijativu Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja, finansijski pomogla organizovanje i realizaciju značajnih turističko-kulturnih manifestacija sa međunarodnim karakterom, a koje su tokom 2009.godine održane na području Tuzlanskog Kantona.

Ukupna finansijska potpora je iznosila 15.400,00 KM, a potpomognute su sljedeće manifestacije:

a.) lukavački Sajam lova, ribolova, turizma i trgovine "LIST 2009" Lukavac (10.000,00 KM)

b.) "Dani Djevojačke pećine 2009" Kladanj (3.150,00 KM)

c.) "VIII državno prvenstvo BiH u kajaku i kanuu na mirnim vodama Lukavac 2009" Lukavac (1.250,00 KM)

d.) susreti planinara "Djedinska planina 2009" Živinice (1.000,00 KM)

- kontinuirano se ažurira baza smještajnih objekata na području Tuzlanskog kantona

- uspostavljena je, u vlastitoj režiji, baza ugostiteljskih objekata na području

Tuzlanskog kantona i u toku je ažuriranje podataka u istoj

- na osnovu zahtjeva stranaka, vršeno je utvrđivanje minimano-tehničkih uvjeta i kategorizacija ugostiteljskih objekata za smještaj iz nadležnosti ovog Ministarstva. Izvršena je kategorizacija 5 ugostiteljskih objekata za smještaj. Od ovih aktivnosti ostvaren je vlastiti prihod u iznosu od 4.384,52 KM, dok je na ime administrativne takse ostvaren prihod u iznosu od 600,00 KM

- vršena je ovjera, Zakonom definisane dokumentacije: tokom 2009.godine izvršena je ovjera 116 knjiga žalbi i 9 knjiga gostiju. Ovim aktivnostima, na ime administrativnih taksi, ostvaren je prihod u iznosu od 1.248,00 KM

- izdato je 5 potvrda putničkim agencijama u svrhu ostvarivanja prava na prijavu na javne tendere za organizovanje dačkih ekskurzija. Ovim aktivnostima ostvaren je prihod, po osnovu administrativnih taksi u iznosu od 50,00 KM

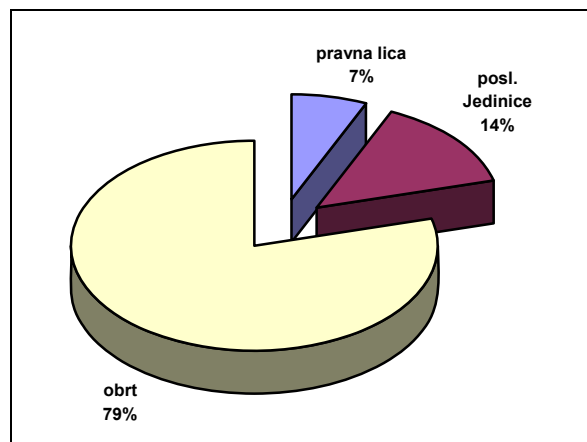
- u drugostupanjskom postupku rješavane su žalbe po rješenjima općinskih službi, ili nadležnih inspeksijskih službi. Tokom 2009.godine rješeno je 7 žalbi, od kojih je jedna prihvaćena, dok je 6 odbijeno kao neosnovano. U jednom slučaju je pokrenut upravni spor na rješenje drugostepenog organa.

- tokom 2009.godine permanentno se pratilo stanje u turističko-ugostiteljskoj djelatnosti, kao i promet turista na području Tuzlanskog kantona, o čemu cjelovito izvješće dajemo u nastavku ovog izvještaja:

STANJE U TURISTIČKO-UGOSTITELJSKOJ DJELATNOSTI

Sa 31.12.2008.godine, shodno podacima Federalnog zavoda za statistiku, na području Tuzlanskog Kantona bilo je registrovano **1.860** privrednih subjekata koji su registrovani za obavljanje ugostiteljske djelatnosti.

Od ukupnog broja registrovanih privrednih subjekata 123 ili 6,61% su pravna lica, 266 ili 14,30% su poslovne jedinice u sastavu pravnih lica, dok je 1.471 ili 79,09% privrednih subjekata fizička lica, odnosno obrt.

Tokom 2009.godine Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja formiralo je svoju bazu podataka sa namjerom da samostalno prati stanje u ovoj oblasti, odnosno da u narednom periodu može izvršiti svojevrsnu inventuru u pogledu turističko-ugostiteljskih objekata na području Tuzlanskog kantona.

Cirkularnim pismom upućenim svim općinama Tuzlanskog kantona, odnosno njihovim nadležnim službama, skrenuta je pažnja na zakonsku obavezu, da sve informacije vezane za registraciju, odnosno druge pravne radnje vezane za početak i prestanak obavljanja djelatnosti dostave nadležnom kantonalnom organu, što do sada nije bilo praksa.

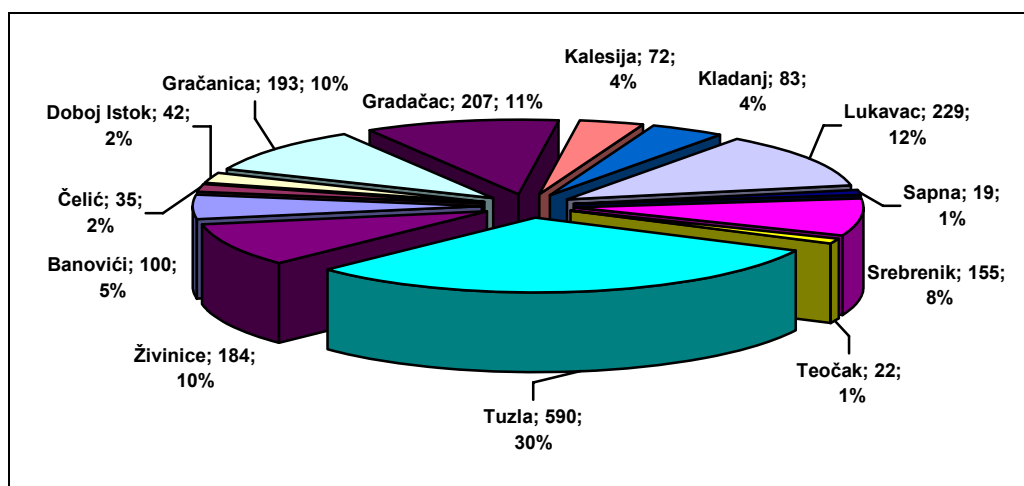
Na osnovu tako prikupljenih informacija, tokom 2009.godine, na području Tuzlanskog kantona je registrirano novih **87** privrednih subjekata u oblasti ugostiteljstva (15 poslovnih jedinica u sastavu pravnih lica i 72 fizička lica) , što predstavlja povećanje broja registriranih za 4,68 %, dok je **16** privrednih subjekata prestalo sa obavljanjem ugostiteljske djelatnosti, što je manje od 1% od ukupnog broja registriranih poslovnih subjekata i ne predstavlja neku značajniju pojavu.

Razlozi za prestanak obavljanja registrirane djelatnosti su različite prirode, od prestanka po službenoj dužnosti, do smrti vlasnika, dok je samo u jednom slučaju kao razlog prestanka obavljanja djelatnosti naveden bankrot.

Slijedi tabelarni pregled registriranih i objavljenih privrednih subjekata po općinama Tuzlanskog kantona tokom 2009.godine:

	Banovići	Čelić	Doboj Istok	Gračanica	Gradačac	Kalesija	Kladanj	Lukavac	Sapna	Srebrenik	Teočak	Tuzla	Živinice
Prijava	11	-	1	8	11	4	-	5	1	17	-	20	9
Odjava	4	-	-	1	-	-	-	-	1	8	-	1	1

Ukupan broj registriranih privrednih subjekata iz oblasti turizma i ugostiteljstvo sa 31.12.2009.godine shodno općinama u kojima imaju registrirano sjedište, te učešće u ukupnom broju registriranih poslovnih subjekata iz turističko-ugostiteljske djelatnosti dajemo u sljedećem grafičkom pregledu:

Shodno podacima objavljenim u drugoj polovini 2009.godine od strane Zavoda za statistiku Federacije BiH, ukupan promet u ugostiteljstvu tokom 2008.godine je iznosio **20.367.711 KM** i nalazi se na skoro istom nivou kao tokom 2007.godine. Ono što je neophodno naglasiti jeste činjenica da je došlo do značajnijeg povećanja potrošnje alkoholnih pića (povećanje prometa za 12%), dok su sve ostale usluge zabilježile neznatno povećanje, dok jedan dio usluga bilježi i pad prometa.

Po istom izvoru prosječan broj zaposlenih u ugostiteljstvu je **2.660** uposlenih, što u odnosu sa brojem registriranih privrednih subjekata iznosi **1,43** uposlena po registriranom subjektu. Uzimajući u obzir da se u ugostiteljske objekte ubrajaju i ugostiteljski objekti za smještaj, koji po obimu posla podrazumijevaju veći broj uposlenih, može se konstatovati da je u ovoj oblasti izražen rad na crno, te da bi bilo neophodno pojačati inspeksijski nadzor u ovom segmentu. Tokom 2009.godine komisija za kategorizaciju i utvrđivanje minimalnih i drugih uvjeta za ugostiteljske objekte koji pružaju usluge smještaja, a koju formira Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja, je izvršila kategorizaciju i prijem 5 (pet) ugostiteljskih objekata za smještaj i to:

<i>HOTEL</i>	1
<i>MOTEL</i>	1
<i>PANSION</i>	1
<i>SOBE ZA IZNAJMLJIVANJE</i>	2

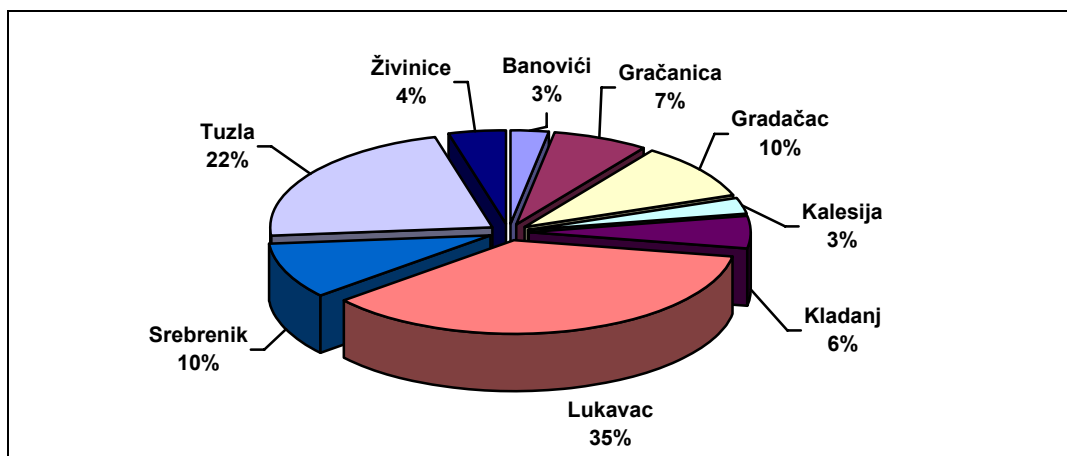
Provodeći ove aktivnosti ostvaren je prihod u iznosu od **4.384,52 KM**, i isti predstavlja vlastiti prihod Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja TK-a.

Pored ovog prihoda ostvareni su i prihodi po osnovu taksi, shodno zakonskim odredbama, te prihod namjenjen za plaćanje komisije, a koji se shodno odluci Vlade TK-a ne isplaćuje, odnosno isplaćuje se vanjskom članu komisije, dok druga dva člana komisije ne ostvaruju nikakav prihod po ovom osnovu, iako je to regulisano odgovarajućim zakonskim i podzakonskim aktima.

Analizirajući broj smještajnih objekata po općinama Tuzlanskog kantona može se konstatovati da registriranih ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge smještaja bilo kojeg tipa nema u četiri općine Tuzlanskog kantona, i to: Čelić, Doboj Istok, Sapna i Teočak.

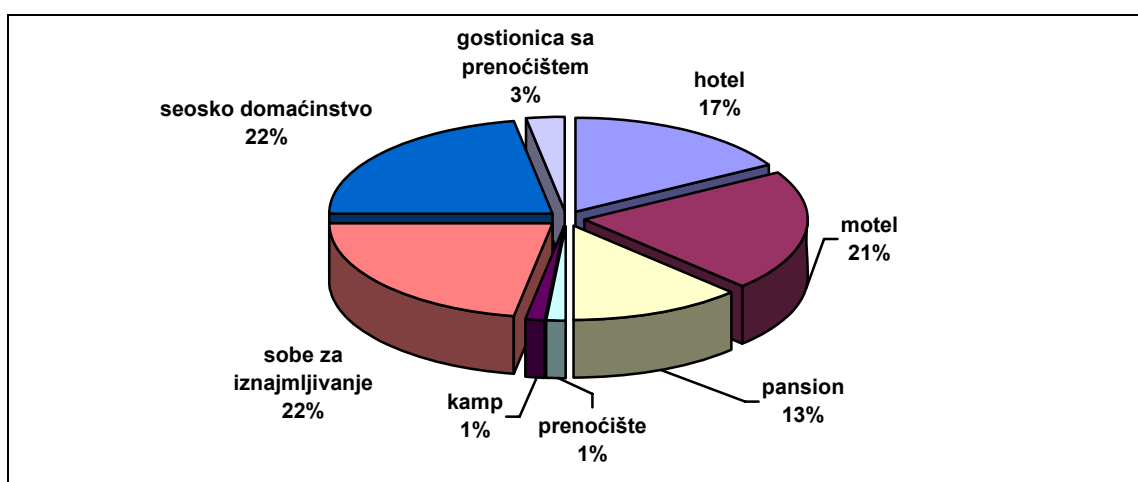
Pregled registriranih ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge smještaja u nastavku dajemo tabelarno shodno vrsti ugostiteljskog objekta i općinama Tuzlanskog kantona, kao i grafički prikaz učešća pojedinih općina u ukupnom broju ugostiteljskih objekata za smještaj na području Tuzlanskog kantona.

<i>Red · Br.</i>	<i>OPĆINA</i>	<i>hotel</i>	<i>motel</i>	<i>pansion</i>	<i>prenočište</i>	<i>kamp</i>	<i>Sobe za iznajmijivanje</i>	<i>Seosko domaćinstvo</i>	<i>Gostionica sa prenočištem</i>	<i>UKUPNO</i>
1.	Banovići	1		1						2
2.	Gračanica	1	1	1			1		1	5
3.	Gradačac	1		1	1		4			7
4.	Kalesija	1	1							2
5.	Kladani	2	2							4
6.	Lukavac	3	1	1		1	4	16		26
7.	Srebrenik	1	4	1			1			7
8.	Tuzla	2	4	4			6			16
9.	Živinice		2						1	3
		12	15	9	1	1	16	16	2	72

Iz gore prikazanog može se konstatovati da je najveći broj ugostiteljskih objekata za smještaj na području općine Lukavac, zatim slijedi općina Tuzla, Gradačac, Srebrenik i t d.

Struktura ugostiteljskih objekata za smještaj shodno vrsti ugostiteljskog objekta izgleda ovako:

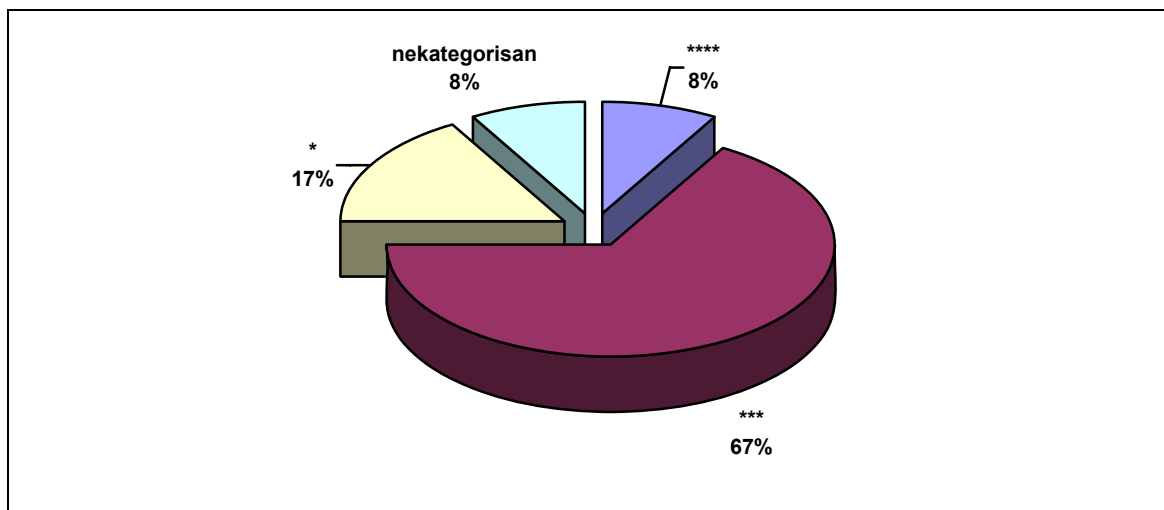

Ovakva struktura ugostiteljskih objekata za smještaj je još uvijek loša, jer ne odražava savremena turistička kretanja. Ovo naglašavamo iz razloga što prikazana vrsta „seosko domaćinstvo“ ne podrazumijeva ono što shodno turističkim standardima to treba da bude, već je to odraz, tadašnje zakonske regulative, i uglavnom se odnosi na objekte koji se nalaze u području jezera Modrac i pružaju isključivo usluge smještaja.

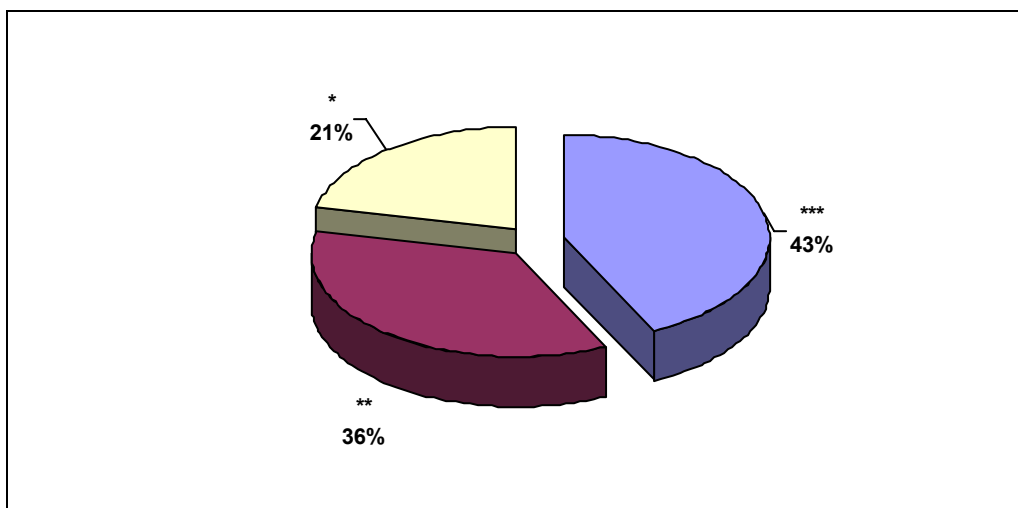
Međutim, neophodno je naglasiti, da se u posljednjih par godina ova struktura mijenja na bolje, što se može vidjeti i na grafičkom prikazu. 17 % ugostiteljskih objekata za smještaj su objekti vrste „hotel“, te 21 % vrste „motel“ i to su uglavnom objekti do 50 smještajnih jedinica, što možemo svrstati u manje ugostiteljske objekte za smještaj, koji veoma brzo i uz skromna ulaganja mogu dobiti prefiks „obiteljskih“, što je u skladu sa trenutnim stremljenjima u turizmu.

Kategorija ugostiteljskog objekta za smještaj definiše izgled objekta, odnosno opći dojam o ugostiteljskom objektu za smještaj, nivo i kvalitet opreme, kao i nivo i kvalitet usluga koje isti pruža. Moramo konstatovati činjenicu da se u posljednje dvije godine nivo i kvalitet ugostiteljskih objekata za smještaj, kao i nivo i kvalitet usluga u istim značajno poboljšao i sve više se približava utvrđenim europskim standardima. Ova činjenica se posebno odnosi na objekte vrste „hotel“ i „motel“. Istovremeno konstatujemo i činjenicu da se značajno poboljšava kvaliteta boravka u smještajnim objektima što se odlikuje kroz značajnije povećanje korisnog prostora koji se stavlja na raspolaganje gostima smještajnih objekata.

Od ukupno 12 registriranih hotela na području Tuzlanskog kantona jedan (1) nosi kategoriju koja se označava sa četiri zvjezdice (****), osam (8) ima oznaku kategorije tri zvjezdice (***) , i to je ujedno i najviša kategorija koju može dati komisija kantonalnog nivoa, dva (2) hotela su sa jednom zvjezdicom (*), dok jedan hotel nije kategorisan, a radi se o hotelu „Muška voda“ u Kladnju. Grafički to izgleda ovako:

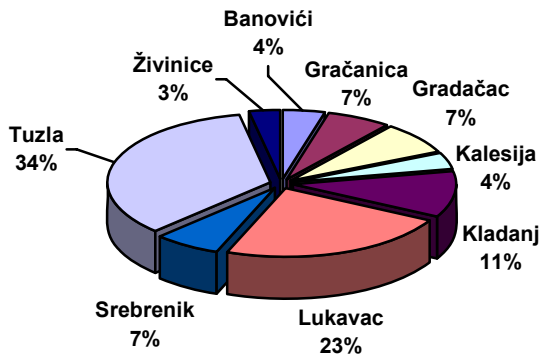
Što se tiče motela; od ukupno 14, koliko je registrirano na području Tuzlanskog kantona, šest (6) nosi oznaku kategorije tri zvjezdice (***), što je i najveća kategorija za ovu vrstu ugostiteljskih objekata za smještaj, pet (5) nosi oznaku kategorije dvije zvjezdice (**), dok je tri objekta svrstano u III kategoriju i nosi oznaku jedne zvjezdice (*).

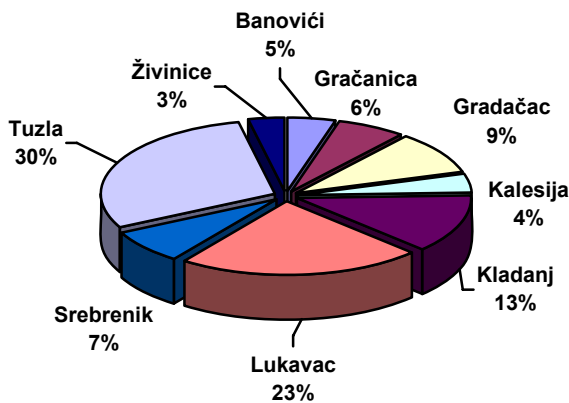
Kapacitet ugostiteljskih objekata za smještaj ogleda se u broju ležaja koji se mogu staviti na upotrebu gostima. Na nivou Tuzlanskog kantona turistima je na raspolaganju 1.913 ležaja raspoređenih u 946 sobe. Shodno općinama koje raspolažu sa smještajnim kapacitetima, najviše ih je u Tuzli, gdje je gostima na raspolaganju 560 ležaja u 327 soba, zatim u Lukavcu, gdje je u ponudi 438 ležaja u 217 soba.

Najnačajniji kapaciteti su kod ugostiteljskih objekata za smještaj vrste hotel, zatim motel i sobe za iznajmljivanje, što je i razumljivo i odgovara strukturi smještajnih objekata na području Tuzlanskog kantona. U ponudi hotela nalazi se 941 ležaj raspoređen u 488 soba, u motelima ponuda je 362 ležaja u 165 soba i u sobama za iznajmljivanje je 208 ležaja u 102 sobe.

Red. Br.	OPĆINA	hotel		motel		pansion		prencoliste		kamp		sobe za iznajmljivanje		seosko domacinstvo		gostionica sa pren.		UKUPNO	
		sobe	ležaji	sobe	ležaji	sobe	ležaji	sobe	ležaji	sobe	ležaji	sobe	ležaji	sobe	ležaji	sobe	ležaji	sobe	ležaji
1	Banovići	29	60			10	27											39	87
2	Gračanica	29	56	14	28	6	10					9	19			4	9	62	122
3	Gradačac	21	75			8	15	6	12			34	77					69	179
4	Kalesija	28	60	9	17													37	77
5	Kladanj	75	174	29	72													104	246
6	Lukavac	75	141	16	32	18	41			30	60	15	32	63	132			217	438
7	Srebrenik	19	38	33	83	6	12					4	7					62	140
8	Tuzla	212	337	40	78	35	72					40	73					327	560
9	Živinice			24	52											5	12	29	64
		488	941	165	362	83	177	6	12	30	60	102	208	63	132	9	21	946	1913

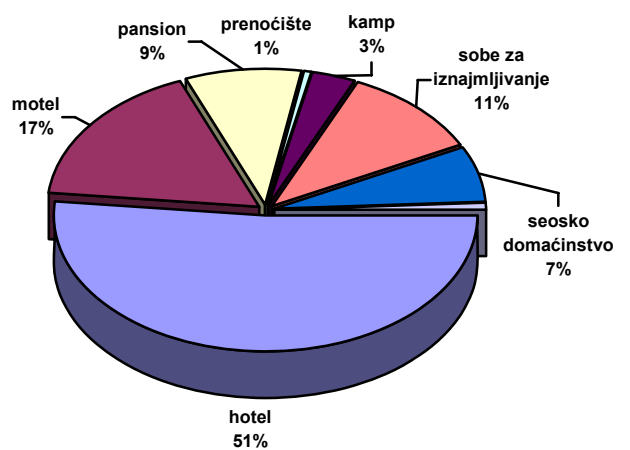

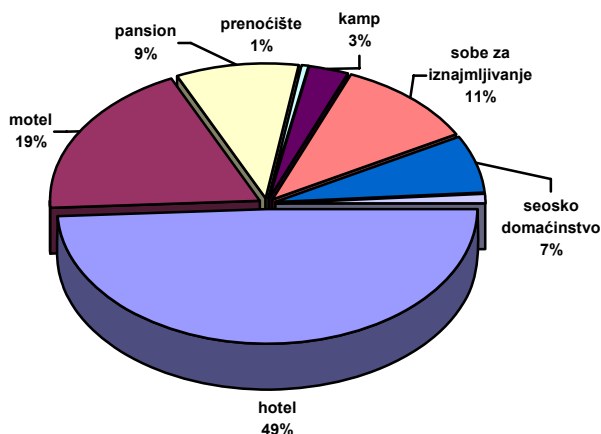
Grafički smo pokazali procentualno učešće općina Tuzlanskog kantona koje raspolažu sa ugostiteljskim objektima za smještaj u ukupnom broju soba koje su na raspolaganju gostima na Grafički smo pokazali procentualno učešće općina Tuzlanskog

Grafički smo pokazali procentualno učešće općina Tuzlanskog kantona koje raspolažu sa ugostiteljskim objektima za smještaj u ukupnom broju ležaja koje su na raspolaganju gostima na području Tuzlanskog kantona.

Grafički prikaz se odnosi na procentualno učešće broja soba po pojedinim vrstama ugostiteljskih objekata za smještaj u odnosu na ukupan broj soba na prostoru Tuzlanskog kantona.

Grafički prikaz se odnosi na procentualno učešće broja ležaja po pojedinim vrstama ugostiteljskih objekata za smještaj u odnosu na ukupan broj ležaja na prostoru Tuzlanskog kantona.

KRETANJE TURISTA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona, provodeći svoje permanentne aktivnosti, tokom godine, prati kretanje turista na području Tuzlanskog kantona.

Praćenje kretanja turista se vrši kroz praćenje broja dolazaka i broja noćenja u ugostiteljskim objektima koji pružaju usluge smještaja, i to kroz dostavljanje mjesečnih izvještaja od strane ugostiteljskih objekata na obrascu koji je za ove potrebe pripremio Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona.

Kretanje turista na području Tuzlanskog kantona se prati kod 25 ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge smještaja i to:

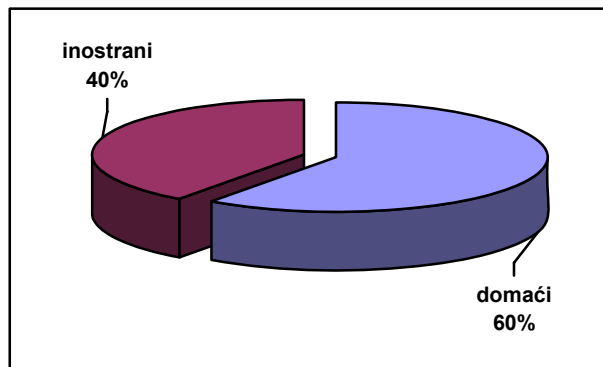
- 7 hotela
- 8 motela
- 4 pansiona
- 1 prenoćište
- 1 gostionica sa prenoćištem
- 4 sobe za iznajmljivanje.

Razlika u broju registrovanih objekata i broju objekata kod kojih se prati kretanje turista proizilazi iz činjenice da je jedan dio objekata još uvijek registrovan za obavljanje ove djelatnosti, ali su već duže vrijeme van upotrebe, kao npr. : hotel „Muška voda“, hotel „Bosna“, motel „Jelen“ i dr.

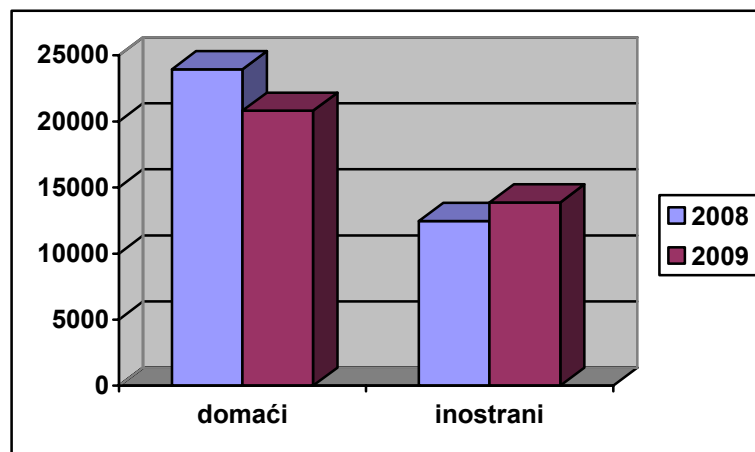
Informacije o broju turista i broju noćenja u objektima vrste seosko domaćinstvo je gotovo nemoguće prikupiti, a i njihov udio u ukupnom broju dolazaka i noćenja je gotovo zanemarljiv.

Tokom 2009.godine u ovim objektima na raspolaganju turistima je bila 631 soba sa 1242 ležaja.

Tuzlanski kanton je tokom 2009.godine posjetilo 34.682 turista, i to 20.809 domaćih turista i 13.873 inostrana.

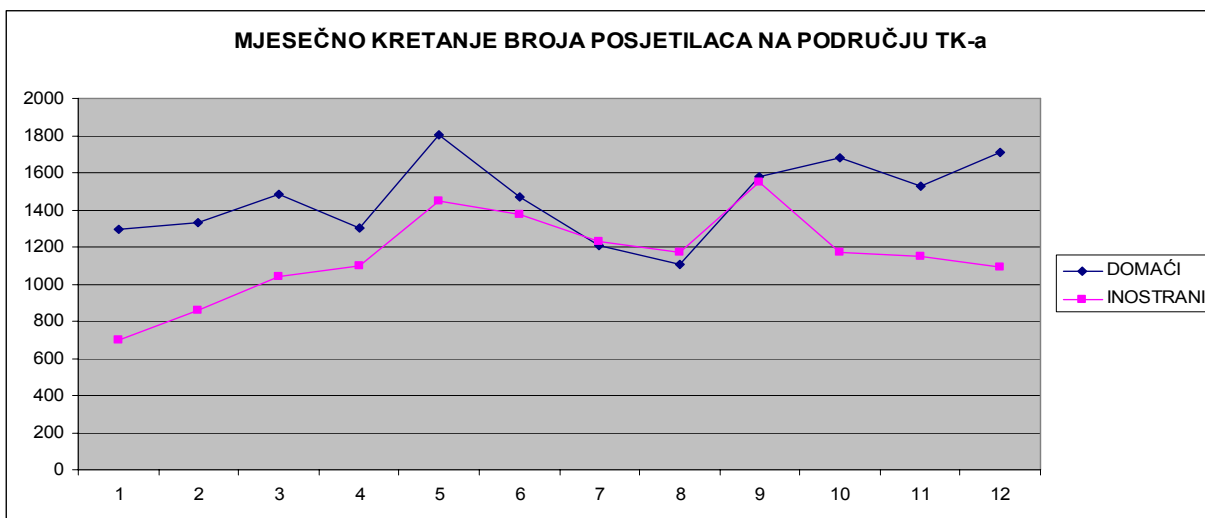

U odnosu na 2008. godinu ukupan broj turista u 2009.godini je manji za 4,8 %. Struktura ovakvog kretanja je sljedeća: broj domaćih turista u 2009.godine je manji za 13,1 % u odnosu na 2008.godinu, dok se broj inostranih turista povećao za 11,34 %.

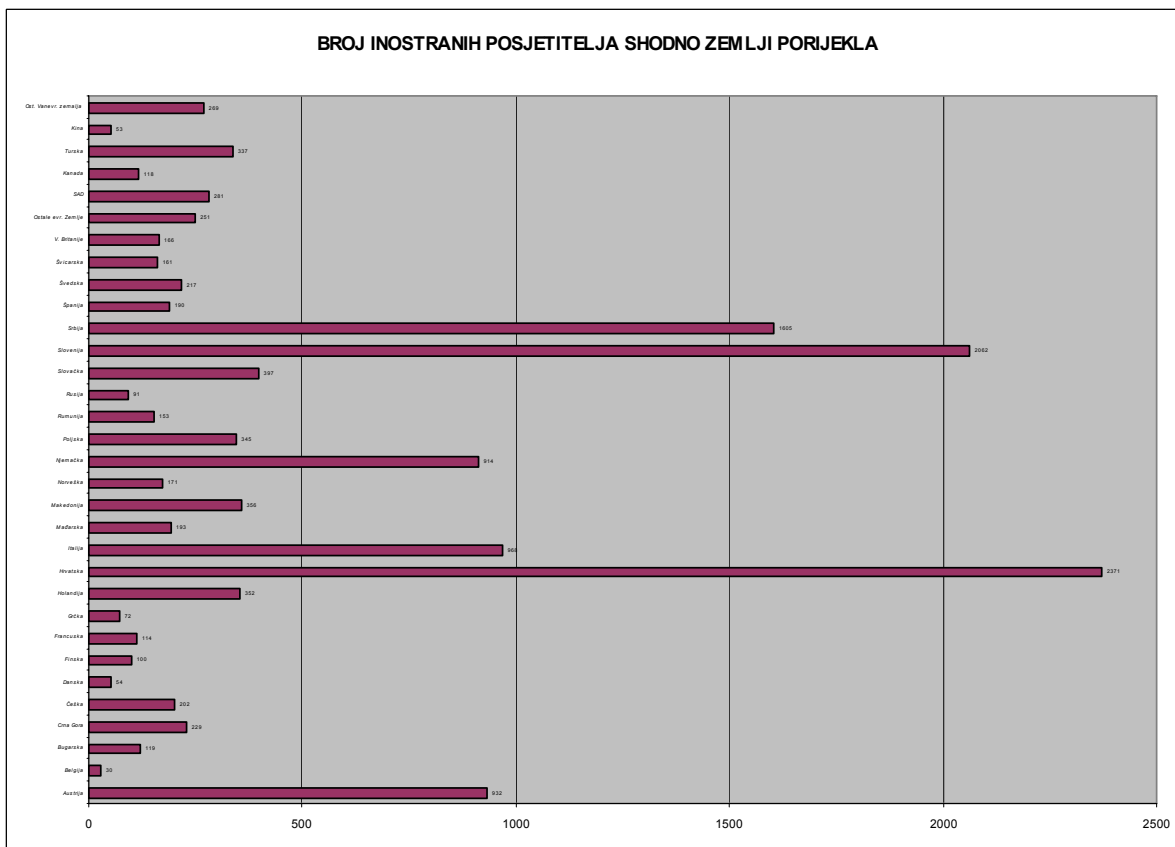

Sljedeći linijski dijagram nam daje sliku mjesečnog kretanja domaćih i inostranih turista na području Tuzlanskog kantona iz kojeg je vidljivo da je intenzitet kretanja skoro isti i kod domaćih i kod inostranih, da broj turista pada u periodu ljetnje turističke sezone, odnosno sezone godišnjih odmora, s tim da je pad domaćih turista intenzivniji od pada inostranih posjetilaca. Ovakvo kretanje je sasvim razumljivo jer spadamo u red izrazito emitivnih područja..

Međutim, obzirom na ekonomsku situaciju u našoj zemlji, da postoji mogućnost praćenja dnevnih izleta ovakva bi slika bila vjerovatno puno drugačija. Ova konstatacija proizilazi iz činjenice da obilujemo izuzetnim turističkim resursima koji se veoma intenzivno koriste u periodu ljetnje turističke sezone.

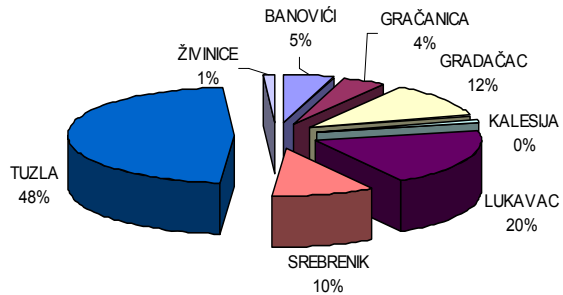

Što se tiče zemlje porijekla inostranih posjetilaca evidentno je da najveći broj posjetilaca imamo iz zemalja neposrednog okruženja, Hrvatska, Slovenija i Srbija, dok od ostalih evropskih zemalja prednjače posjetioci iz Italije, Austrije i Njemačke.

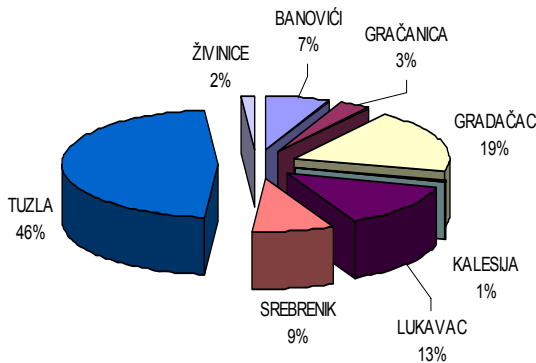

48 % od ukupnog broja turista na području Tuzlanskog kantona, smještaj je potražilo u općini Tuzla, 20% na području općine Lukavac, zatim na području Gradačca, Srebrenika. Obzirom na činjenicu da je Tuzla administrativno središte Tuzlanskog kantona, ovakav odnos je sasvim razumljiv.

UČEŠĆE OPĆINA TK-a U UKUPNOM BROJU POSJETITELJA

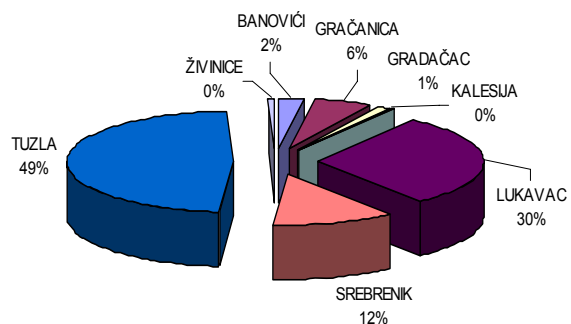
UČEŠĆE OPĆINA TK-a U UKUPNOM BROJU DOMAĆIH POSJETITELJA

46 % domaćih posjetilaca Tuzlanskog kantona koristilo je usluge smještaja koje pružaju ugostiteljski objekti za smještaj na području općine Tuzla, 19 % posjetilaca je te usluge koristilo na području općine Gradačac, dok je 13 % posjetilaca koristilo usluge smještaja na području općine Lukavac.

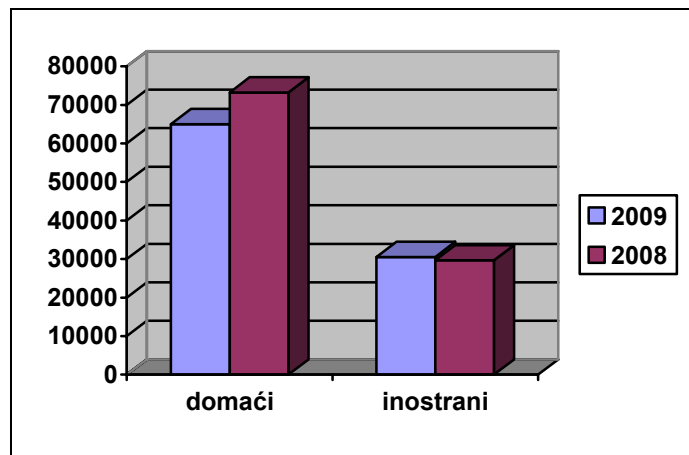
Inostrani posjetioci svoju pažnju su fokusirali na smještajne objekte na području općine Tuzla, njih 49 %, 30 % na objekte na području općine Lukavac, dok je 12 % inostranih posjetitelja koristilo usluge ugostiteljskih objekata za smještaj na području općine Srebrenik.

UČEŠĆE OPĆINA TK-a U UKUPNOM BROJU INOSTRANIH POSJETITELJA

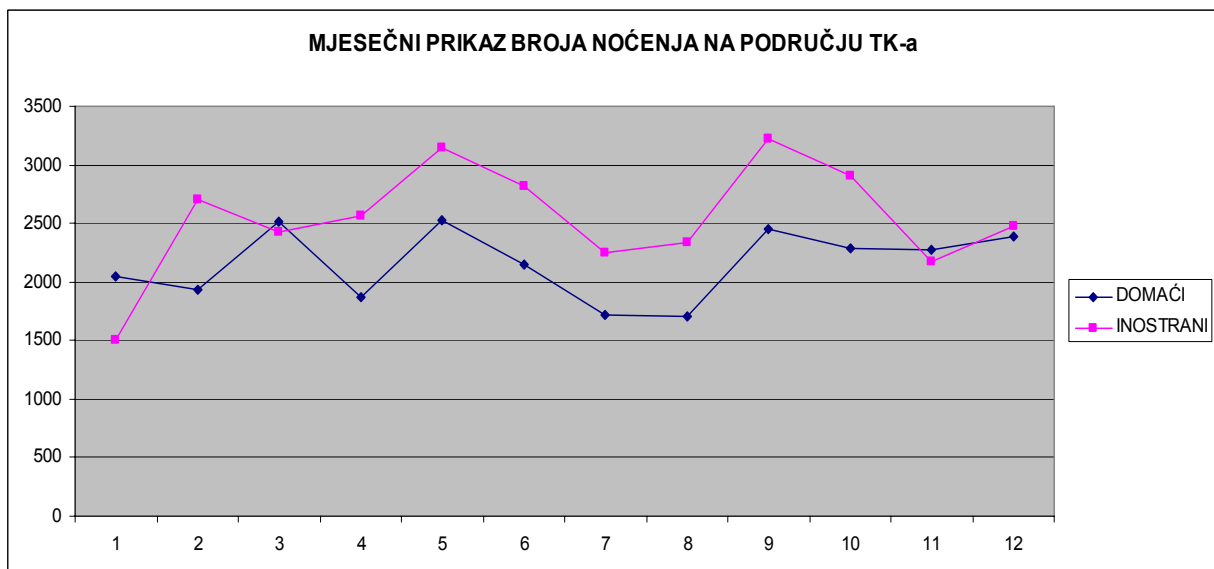

Registrirani turisti su tokom 2009.godine u ugostiteljskim objektima koji pružaju usluge smještaja ostvarili ukupno 95.512 noćenja. Domaći turisti su ostvarili 64.996 noćenja, dok su inostrani turisti ostvarili 30.516 noćenja.

U odnosu na 2008.godinu broj noćenja je manji za 7 %, a struktura ovog odnosa je sljedeća: broj noćenja domaćih turista manji je za 11 %, dok je broj noćenja inostranih turista, tokom 2009.godine, porastao za 2,96 %.

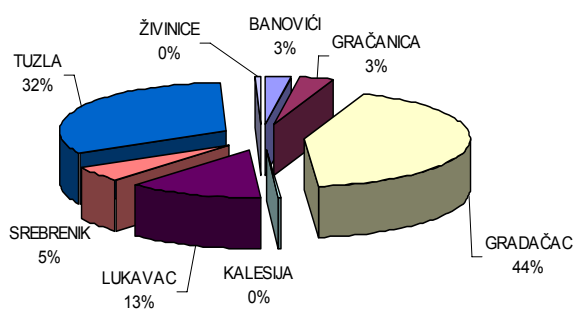

Iz linijskog dijagrama koji slijedi može se vidjeti mjesečno kretanje ostvarenog broja noćenja na prostoru Tuzlanskog kantona. Može se konstatovati da broj noćenja prati broj dolazaka na prostor Tuzlanskog kantona, što će se najbolje vidjeti u nastavku, kada bude dat prikaz prosječne dužine boravka turista.

Slika broja noćenja po općinama Tuzlanskog Kantona je malo drugačija u odnosu na broj dolazaka.

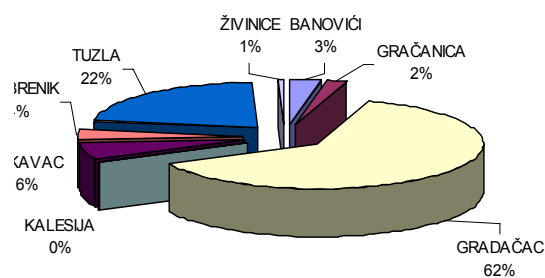
UČEŠĆE OPĆINA TK-a U UKUPNOM BROJU NOĆENJA

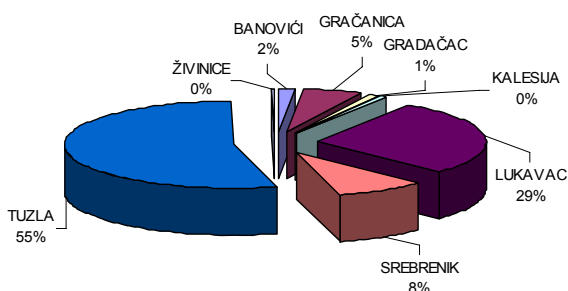
Najveći broj noćenja ostvaren je na prostoru općine Gradačac, 44 % od ukupnog broja noćenja na prostoru Tuzlanskog kantona, dok je na prostoru općine Tuzla ostvareno 32 % noćenja, a na prostorima općine Lukavac 13 %.

UČEŠĆE OPĆINA TK-a U UKUPNOM BROJU NOĆENJA DOMAĆIH POSJETITELJA

Domaći posjetioci su u Gradačcu ostvarili 62 % noćenja, dok je u Tuzli ostvareno 22 % noćenja domaćih posjetilaca od ukupnog broja noćenja domaćih posjetilaca na prostoru Tuzlanskog kantona

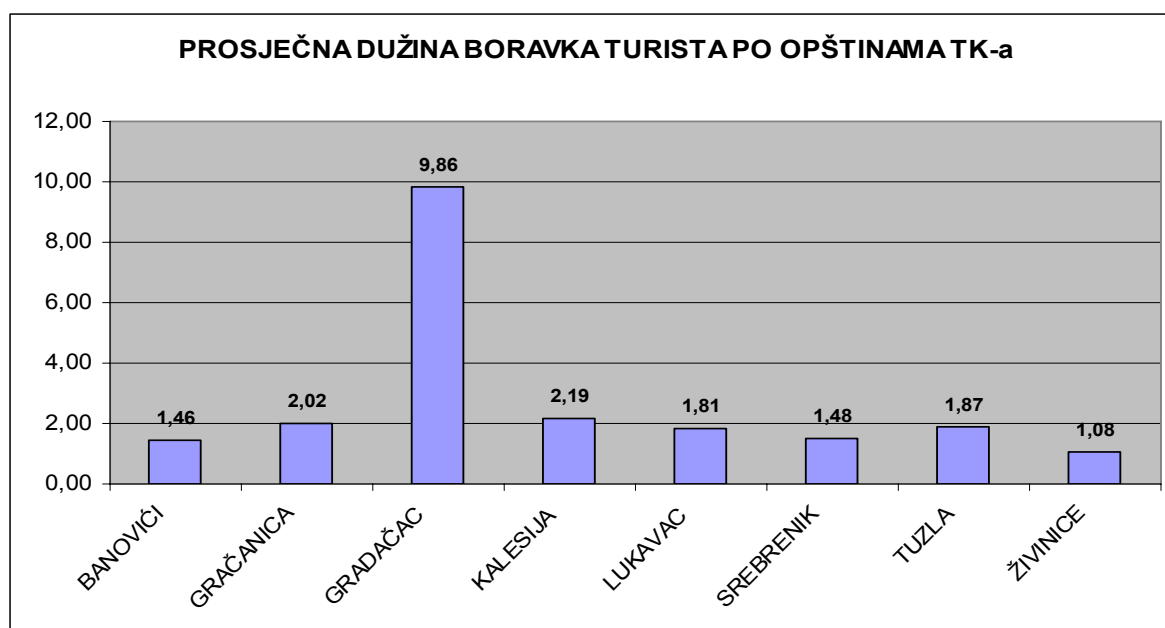
UČEŠĆE OPĆINA TK-a U UKUPNOM BROJU NOĆENJA INOSTRANIH POSJETILACA

Inostrani turisti su svoja noćenja realizovali na području općine Tuzla, njih 55 %, dok je na području općine Lukavac ostvareno 29 % noćenja inostranih turista.

Prosječna dužina boravka turista na području Tuzlanskog kantona u 2009. godini iznosi 2,75 dana, i na osnovu ovog pokazatelja možemo konstatovati da se turistički potencijali Tuzlanskog kantona još nedovoljno koriste. Ova činjenica nam ukazuje i na problem nedovoljne uvezanosti smještajnih kapaciteta, turističkih agencija i Turističke zajednice Tuzlanskog kantona, kao i svih ovih subjekata sa Ministarstvom trgovine, turizma i saobraćaja. Ovaj problem bi bilo moguće riješiti formiranjem clastera privrednih subjekata koji se bave turizmom i ugostiteljstvom na području Tuzlanskog kantona i te aktivnosti se same po sebi nameću kao zadatak i ovom Ministarstvu i drugim zainteresiranim subjektima.

Prosječnu dužinu boravka turista dajemo i shodno općinama koje raspolažu ugostiteljskim objektima koji pružaju usluge smještaja:

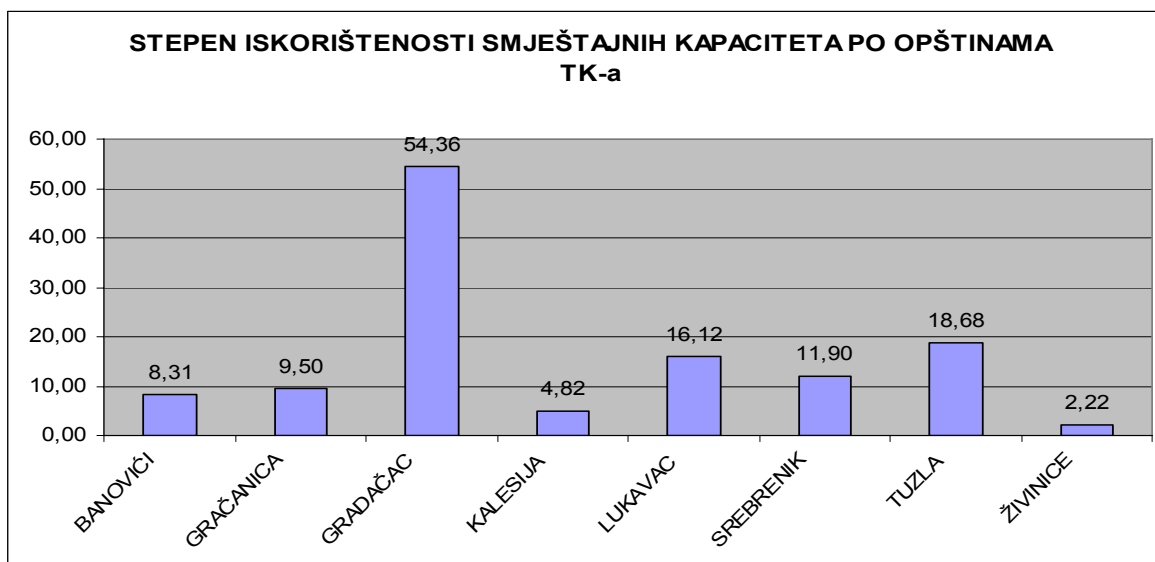

Dužina boravka turista je najveća na području općine Gradačac i ona je skoro 10 dana, dok kod ostalih općina samo općine Gračanica i Kalesija imaju dužinu boravka preko dva dana.

Obzirom da su posjetioci općine Gradačac uglavnom korisnici usluga banjско-lječilišnog centra „Ilidža“ onda je ovakav raspored boravka i logičan..

Ono što je zabrinjavajuće jeste činjenica da tokom 2009.godine u turističkom smislu uopće ne primjećujemo općinu Kladanj. U skladu sa turističkim potencijalima kojima raspolaže i u skladu sa investicijama koje su prethodile promatranom periodu ovoj činjenici, u narednom razdoblju neophodno bi bilo posvetiti posebnu pažnju.

Na osnovu prethodno iskazanih podataka neophodno bi bilo još prikazati stepen iskorištenosti smještajnih kapaciteta na području Tuzlanskog kantona. On za 2009.godinu iznosi 21,36 % i pokazuje blagi trend rasta, što je zadovoljavajuće u periodu velike ekonomske krize.

U odnosu na sve druge ugostiteljske objekte koji pružaju usluge smještaja neophodno bi bilo izdvojiti banju "Ilidža" u Gradačcu koja jedina na prostoru Tuzlanskog Kantona pruža usluge zdravstvenog turizma.

Tokom 2009.godine usluge ove ustanove koristilo je 3.314 korisnika, koji su ostvarili 39.125 noćenja, pa se nameće pitanje mogućnosti daljnjeg investiranja u smislu proširenja kapaciteta I sadržaja ovog objekta.

Uzimajući u obzir cijene smještaja u ugostiteljskim objektima za smještaj koji su bili predmet gore navedene analize, od usluga noćenja na prostoru Tuzlanskog Kantona ostvaren je prihod od cca **6.200.000,00 KM**. Obzirom na karakter potrošnje u ovoj djelatnosti cijenimo da su ostvareni prihodi od drugih nespomenutih usluga i u okvirima drugih komplementarnih djelatnosti daleko veći.

C- ODJELJENJE SAOBRAĆAJA

Odjeljenje saobraćaja , kao organizaciona jedinica u sastavu Ministarstva je tokom 2009 godine obavljalo poslove koji se odnose na:

- nadzor nad vršenjem povjerenih javnih ovlašćenja i zakonitošću propisa i općih akata općinskih organa ;
- praćenje stanja i razvoja unutrašnjeg drumskog saobraćaja, željezničkog i vazdušnog saobraćaja u cilju optimalnog zadovoljenja potreba privrede i stanovništva, te posticanje razvoja savremenih transportnih tehnologija;
- praćenje stanja bezbjednosti drumskog saobraćaja , željezničkog i vazdušnog saobraćaja;
- izvršilo pripreme za početak primjene i sprovođenje Pravilnika o posebnom ispitu za taksi vozače Tuzlanskog kantona u saradnji sa opštinskim službama nadležnim za poslove saobraćaja;
- iniciranje i saradnja na izradi planova razvoja u drumskom , željezničkom, vazdušnom saobraćaju i praćenje njihove realizacije ;
- davanje mišljenja na programe sanacije i obnove infrastrukture, prijevoznih i drugih kapaciteta u drumskom saobraćaju i stručna pomoć u njihovoj operacionalizaciji,
- poduzimanje mjera za funkcionisanje drumskog , željezničkog i vazdušnog saobraćaja;
- izdavanje Rješenja o režimu saobraćaja za regionalne puteve ;
- izradu analiza, informacija, izvještaja i mišljenja iz oblasti drumskog saobraćaja,
- pripremu Zakona, Pravilnika i drugih propisa i općih akata iz nadležnosti Ministarstva;
- predlaganje potrebnog kontingenta dozvola u međunarodnom drumskom saobraćaju, distribucija bilateralnih dozvola za robni promet, analiza korištenja dozvola i vođenje evidencije u vezi sa tim,
- praćenje primjene Zakona o cestama FBiH i pratećih Pravilnika ;
- praćenje primjene Zakona o osnovama bezbjednosti na putevima i pratećih Pravilnika;
- vršenje upravnog nadzora nad radom Stanica tehničkog pregleda motornih i priključnih vozila ;
- obradu podataka i izradu baze podataka za Ministarstvo;
- izradu prednacrtu, nacrtu i prijedloga Zakona, drugih propisa i općih akata, nomotehničku obradu tih propisa, kao i pripremanje izmjena i dopuna tih propisa;
- izradu analiza, izvještaja, informacija i drugih stručnih i analitičkih materijala na osnovu odgovorajućih podataka ;
- izradu elaborata, studija, programa , projekata , planova i procjena u oblasti saobraćaja , kao i projektnih zadataka za saobraćaj;
- provođenje politike i izvršavanje Zakona, drugih propisa i općih akata i s tim u vezi utvrđivanje stanja u oblasti saobraćaja i posljedica koje mogu nastati u saobraćaju;
- obavljanje upravnih poslova i druge stručne poslove vezane za obavljanje unutrašnjeg i međunarodnog saobraćaja, izdavanje pojedinačnih akata (rješenja i drugih akata) predviđenih Zakonom i podzakonskim aktima iz oblasti saobraćaja;
- vršenje stručne obrade sistemskih rješenja od značaja za saobraćaj ;
- praćenje tehničko-eksplatacionih karakteristika vozila sa stanovišta ispunjavanja određenih standarda i bezbjedonosnih uslova,

- vođenje upravnog postupka u vezi izdavanja Licenci , Iskaznica i Rješenja o tehničko-eksploatacionim uslovima,
- učestvovanje u radu Komisije za kategorizaciju autobuskih stanica i s tim u vezi donosi Rješenja;
- vršenje nadzora i praćenja rada autobuskih stanica i stanica tehničkog pregleda

a) Drumski saobraćaj

Prema evidenciji Ministarstva, na području Tuzlanskog kantona u 2009 godini bilo je ukupno 80 prijevoznika koji učestvuju u putničkom prijevozu, od čega je 45 prijevoznika u linijskom prijevozu putnika i 35 prijevoznika u vanlinijskom i ugovorenom prijevozu putnika sa ukupno 584 autobusa.

Prilikom odobravanja i registriranja kantonalnih linija Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja nastojalo je obezbjediti transportni sistem u Tuzlanskom kantonu u kojem će korisnici transportnih usluga imati kvalitetnu uslugu, a svi prijevoznici mogućnost rentabilnijeg poslovanja, uz poštivanje zakona i podzakonskih akata , propisanih uvjeta za obavljanje linijskog prijevoza putnika, gdje su se pri tome obavezno uzimali slijedeći principi:

- ravnopravnost svih prijevoznika koji su dostavili dokaze o ispunjavanju uslova za obavljanje linijskog prijevoza putnika,
- efikasnost, poslovnost, pružanje prijevoznih usluga, transportne sposobnosti prijevoznika,
- potrebe za prijevozom stanovništva i privrede u vremenu i prostoru,
- zakonitost u radu, što treba da stvori povoljno okruženje za slobodno tržište.

Prema registraciji redova vožnje postoji pet nivoa linija i to: međunarodne, međuentitetske, federalne, kantonalne i opštinske linije.

Međunarodne linije iz Tuzlanskog kantona saobraćaju prema 10 zemalja zapadne Evrope (Austrija, Belgija, Hrvatska, Srbija, Njemačka, Slovenija, Švicarska, Luksemburg, Holandija i Švedska) polazi 172 polaska ili 11 % od ukupnog broja međunarodnih polazaka na nivou Federacije prema zapadnoevropskim zemljama. U toku 2008 i 2009. godine došlo je do obnavljanja međunarodne linije sa R Srbijom sa ukupno 3 polaska i 3 povratka u kooperaciji «Transturist» Tuzla, «Lasta» Beograd i «Semberija transport» Bijeljina (polasci u međunarodnom prijevozu se računaju koliko puta prijevoznik saobraća u sedmici, puta broj polazaka i ovi polasci su ukupan broj mjesečno).

Više od polovine registriranih polazaka iz inostranstva je iz Hrvatske što je razumljivo i logično, a uzimajući u obzir blizinu te zemlje i istorijsku povezanost sa našom državom. Potrebno je naglasiti da sve linije za Hrvatsku za razliku od drugih zemalja imaju režim održavanja svakodnevno, odnosno samo dva reda vožnje su tri puta sedmično.

Od ukupnog broja polazaka značajan je broj registriranih polazaka za Njemačku i iz pravca Njemačke, odnosno više od 30 %, ali je kod registrovanih redova vožnje za Njemačku 75 % svakodnevno, dok ostali polasci su sa režimom održavanja jedanput do pet puta sedmično.

Kod međunarodnog linijskog prijevoza putnika u narednom periodu naročito treba posvetiti pažnju u suzbijanju vanlinijskog prijevoza putnika koji se vozi suprotno međunarodnom zakonu. Prema nalazima Inspektora za cestovni saobraćaj oko 30 prijevoznika obavljaju vanlinijski prijevoz u svim pravcima gdje imaju registrovan međunarodni linijski prijevoz putnika.

Međuentitetske linije koje su odobravane iz Tuzlanskog kantona prema Srpskom entitetu i obratno, odobreno je 4 linije sa 40 polaska u 8 pravaca i to : Tuzla-Bijeljina, Tuzla-Zvornik, Tuzla-Lopare-Brčko i Tuzla-Srebrenik-Brčko.

Federalne linije su registrovane od 01.04.2009. godine do 31.03.2010.godine. Kad su u pitanju federalne linije na Tuzlanskom kantonu imamo 12 (dvanaest) prijevoznika koji imaju 35 registrovanih federalnih linija sa 108 polazaka-povrataka od toga 40 polaska-povratka za Sarajevo. Poređenja radi autobuska stanica u Tuzli dnevno primi 102 autobusa na federalnim linijama, odnosno svakih 12 minuta sa autobuske stanice pođe ili dođe jedan autobus.

Kantonalne linije -Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja je izvršilo produženje registracije kantonalnih redova vožnje do 31.08.2010.godine. U registru kantonalnih redova vožnje izvršena je registracija 96 linija, za 25 prijevoznika, odnosno 428 polazaka i 421 povratka sa ukupno 849 polaska - povratka. Kantonalne linije na području Tuzlanskog kantona obuhvataju 13 općina, kao i povezanost sa Brčko Distriktom koje su ranije bile registrovane u Ministarstvu trgovine,turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona.

Iz Tuzle u pravcu 13 općina na nivou Tuzlanskog kantona u toku dana registrirano je 428 kantonalna polaska, od čega 354 polazaka iz Tuzle polazi sa Prigradske autobuske stanice «Istok»-Simin Han i prigradske autobuske stanice «Zapad» Siporeks , a ostala 74 polaska sa Međugradske autobuske stanice u Tuzli. Najviše polazaka ima u pravcu Lukavaca 91 polazak, Živinica 76, Srebrenik 61, Kalesija 43 , Banovići 51 ,Gračanicu 26 , Doboj Istok 12 , Teočak 6, Sapna 8, Čelić 12, Gradačac 10, Kladanj 10 itd. Iz ovoga je vidljivo da su općine koje su udaljene od centra kantona između 20-30 km izuzetno povezane, i da se sve čini da i općine koje su nešto udaljenije imaju istu povezanost.

U toku 2009.godini u skladu sa zakonom, zbog neodržavanja kantonalnih linija, iz registra redova vožnje je izbrisano 24 polaska i 23 povratka, linije(polasci-povratci) su obrisani preduzećima DOO «Avis» iz Gračanica, DOO «Apolo»Tuzla i DD «Lukavactrans» u stečaju Lukavac.

Općinske linije - usklađivanje i registraciju općinskih linija vrše općine, te ovom prilikom dajemo zbirni pregled prijevoznika po općinama, broj linija i ukupan broj polazaka-povrataka dostavljenih od strane sekretarijata za privredu 13 općina Tuzlanskog kantona.

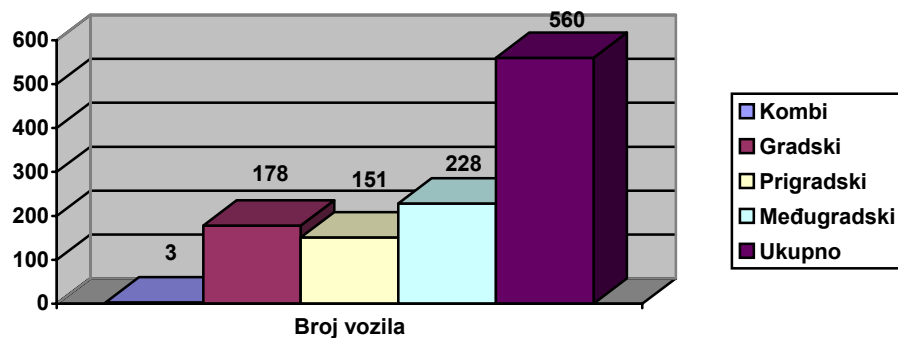
Tabela 1.

Općina	Tuzla-gradski pt.	Tuzla-općinski	Srebrenik	Banovići	Čelić	Doboj I.	Lukavac	Gračanica	Gradačac	Kalesija	Teočak	Živinice	Sapna	Kladanj	Ukupno
Broj prijevoznika	1	1	6	1	1	1	7	3	5	2	1	3	1	3	36
Broj Linija	19	9	19	13	3	2	16	19	8	6	3	17	6	6	146
Ukupno polazaka-povrataka	441	225	177	114	36	18	190	153	64	112	6	209	21	65	1797

Takođe, može se zaključiti da u općinama gdje je donešena odluka da se izvrši usklađivanje po pozitivnim zakonskim propisima (Pravilnik o usklađivanju i registraciji redova vožnje), postoji više registrovanih prijevoznika na općinama odnosno veći broj prijevoznika koji stvaraju konkurenciju u pružanju usluga prijevoza što je sa stanovišta korisnika saobraćajnih usluga-putnika znatno povoljnija .

U općinama Tuzla, Banovići, Čelić, Doboj I. i Teočak za sada općinski prijevoz vrše domicilni prijevoznici kojima su nadležne općinske službe red vožnje samo ovjerile za naredni registarski period 2009/2010 godinu .

Prilikom procjene održavanja svih registrovanih linija bez obzira kojeg je nivoa linija na Tuzlanskom kantonu da bi zadovoljili potrebe, potrebno je 560 autobusa.

Prema podacima koji su dostupni Ministarstvu na području Tuzlanskog kantona ima registrovano cca 582 autobusa, što znači da od ukupnog broja autobusa na linijski prijevoz otpada 560, a za vanlinijski prijevoz 22 autobusa koji se isključivo koriste za sopstveni prijevoz,ugovoreni prijevoz, prijevoz radnika, đaka, itd.

Prigradska autobuska stanica «Istok» i «Zapad» u Tuzli su najopterećenije autobuske stanice na prostoru Tuzlanskog kantona i opslužuju 19 prijevoznika sa ukupno 354 polaska odnosno 354 povratka.

Međugradska autobuska stanica u Tuzli opslužuje 42 prijevoznika, ima ukupno sa međunarodnim, međuentitetskim, federalnim i kantonalnim linijama 170 polazaka-povratka od toga je 96 polaska-povratka federalnih linija, 74 polazak-povratak kantonalnih linija,što znači da svakih 5 minuta polazi odnosno dolazi jedan autobus. Od toga je 43 polaska direktnih federalnih linija, odnosno sa Međugradske autobuske stanice u Tuzli svakih 21 minut polazi jedan autobus na federalnim linijama, odnosno 80 polazaka direktnih kantonalnih linija, što svakih 12 minuta polazi jedan autobus na kantonalnim linijama koje polaze sa Međugradske stanice.

Prigradska autobuska stanica Tuzla

- ukupno prijevoznika 19
- ukupan broj polazaka radnim danom 354
- od toga je 298 kantonalnih polazaka,
- od ukupno 298 polazaka 114 održava GIPS, a ostali prijevoznici 184 polaska

Međugradska autobuska stanica Tuzla

- ukupno prijevoznika.....42
- ukupan broj polazaka.....170
- ukupno federalnih linija.....96
- ukupno kantonalnih linija.....74
- broj perona 12 , za upotrebu 11 (1 se ne upotrebljava)

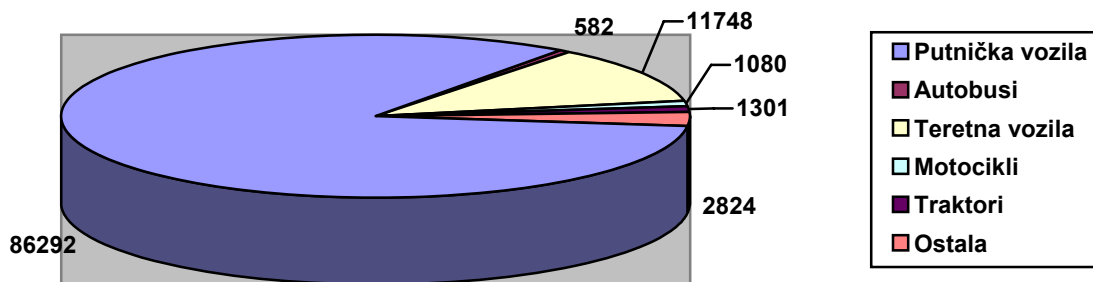
Taksi prijevoz

Na području Tuzlanskog kantona u protekloj 2009.godini, taksi djelatnost je obavljalo oko 420 vozila. Od toga je najveći broj taksi vozila registrovano na području općine Tuzla, gdje trenutno taksi djelatnost obavlja 41 pravno lice sa 146 voznih jedinica, odnosno 138 fizičkih lica koja obavljaju taksi djelatnost, što znači da se na području općine Tuzla djelatnost taksi prijevoza vrši sa 284 licenciranih taksi vozila.

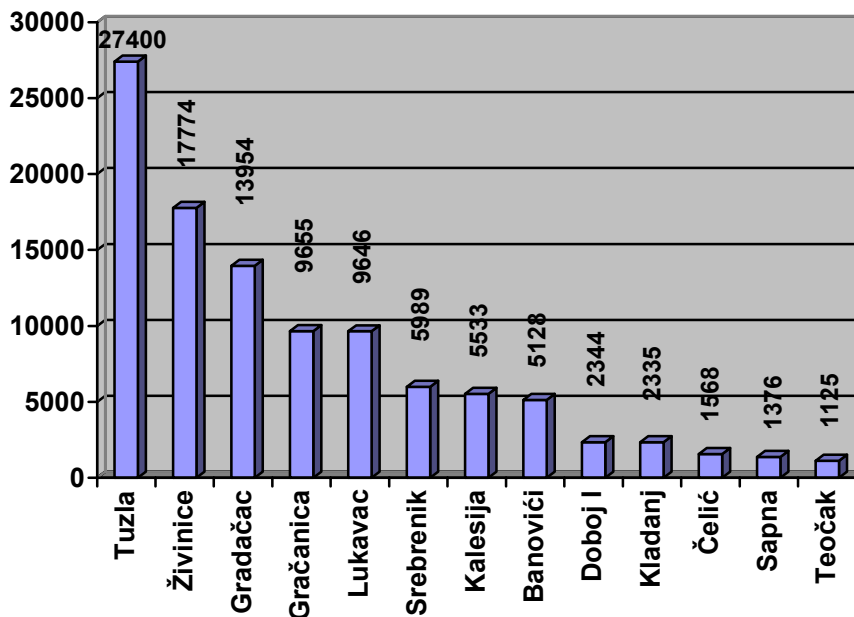
Za prijevoznike koji vrše taxi prijevoz urađene su i podijeljene dopunske oznake koje su taxi prijevoznici dužni posjedovati u skladu sa Zakonom. Ukupno je u proteklom periodu na području TK podnešeno 393 zahtjeva za dopunskim oznakama pri čemu je podijeljeno 372 taxi oznake.

Ukupno je u oblasti taksi prijevoza uposleno cca 500 ljudi, tako da i ovaj vid saobraćaja zauzima značajno mjesto u oblasti prijevoza putnika.

Na osnovu podataka kojima raspolažemo na području Tuzlanskog kantona je ukupno registrovano 103.820 vozila, od toga 86.292 putničkih vozila, 582 autobusa, 11748 teretnih vozila, 1080 motocikala, 1301 traktora i 2824 ostalih vozila (radne mašine i dr.), a što je prikazano u slijedećem dijagramu.

Najveći broj vozila je registrovan na području općine Tuzla - 27400 vozila, a zatim slijede Živinice sa 17774 vozila, Gradačac sa 13954 vozila, Gračanica sa 9655 vozila, Lukavac sa 9646 vozila, Srebrenik sa 5989 vozila, Kalesija sa 5533 vozila, Banovići sa 5128 vozila, Doboj Istok sa 2344 vozila, Kladanj sa 2335 vozila, Čelić sa 1568 vozila, Sapna sa 1376 vozila i Teočak sa 1125 vozila, a što se vidi u narednom dijagramu.

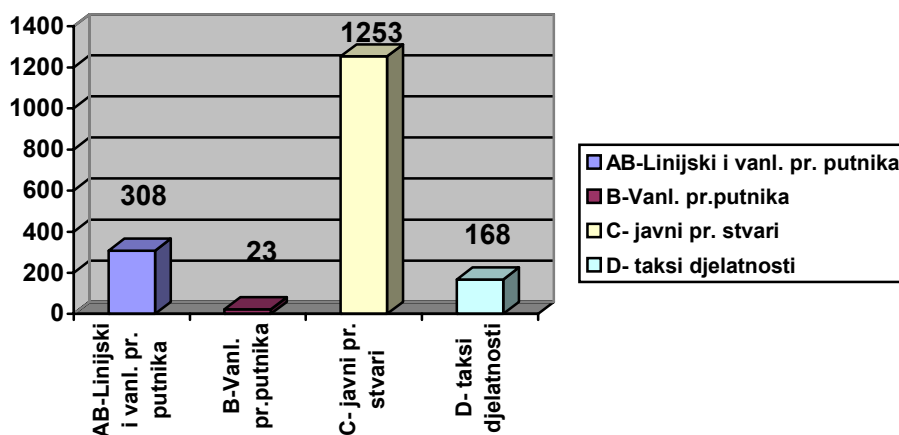
U skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima u odjeljenju saobraćaja za 2009.godinu urađeno je i slijedeće:

Izdavana su Rješenja o ispunjavanju tehničko-eksploatacionih uslova, Licence i iskaznice za motorna vozila kojima se obavljaju pojedine vrste prijevoza. Podnešeno je 8123 zahtjeva za izdavanje Rješenja o ispunjavanju tehničko-eksploatacionih uslova, pri čemu je doneseno 8123 rješenje.

U posmatranom periodu ukupno je izdato 1752 svih vrsta obrazaca licenci za vozila i to:

- “AB”- za linijski i vanlinijski prijevoz putnika izdata 308 obrasca licenci,
- «B»- za vanlinijski prijevoz putnika izdato 23 obrazaca licenci,
- ”C”- za javni prijevoz stvari izdato 1253 obrazac licenci,
- ”D”- za obavljanje taksi djelatnosti izdato 168 obrazaca licenci.

Za sva pravna i fizička lica u navedenom periodu izdato je 893 Iskaznica za vozače motornih vozila .

Tabela 1.

Vrsta zahtjeva koji su rješavani u upravnom postupku	Broj izdatih Rješ. o teh.ekspl.usl.	Broj izdatih obrazaca licenci A,B,C,D	Broj izdatih Iskaznica za vozače	Broj izdatih dopunskih oznaka za taksi vozila	Ukupno
Riješeno zahtjeva u 2006	9650	773	536	212	11171
Riješeno zahtjeva u 2007	16191	2341	1394	281	20207
Riješeno zahtjeva u 2008	8210	2122	5188	329	15849
Riješeno zahtjeva u 2009	8123	1752	893	372	10403
2009/2008	0,098	0,82	0,172	1,13	0,656

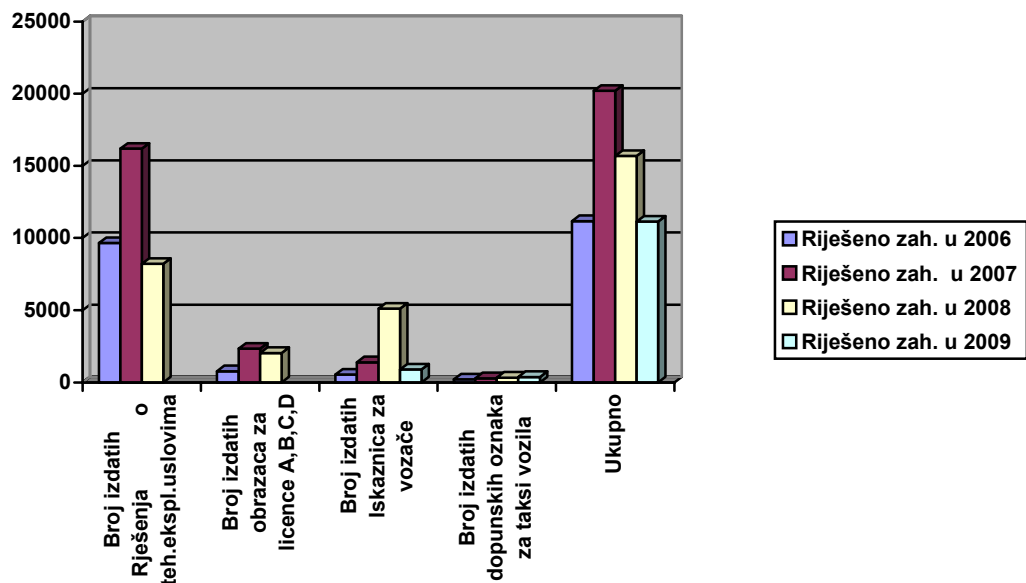
Iz tabele broj 1., odnosno iz dijagrama na slijedećoj stranici, se može vidjeti da je u 2009 u odnosu na 2008 godinu, izdato 0,98 % manje rješenja o tehničko-eksploatacionim uslovima za vozila kojima se vrši prijevoz, iz razloga što su ranije izdata rješenja sa rokom važenja do 5 godina i jedan dio pravni subjekata nema obavezu podnositi novi zahtjev svake godine .

Takođe, izdato je za 0,82 % manje obrazaca svih vrsta licenci za obavljanje prijevoza jer su većina prijevoznika dobili u 2007/2008.godini licence sa rokom važenja do 5 godina . Izdato je manje za 17,2 % iskaznica u 2009.godini iz razloga što su izdate u ranije nove iskaznice koje će važiti trajno dok su vozači u radnom odnosu.

Razlog manjeg broja izdatih dokumenata je što su se licence za međunarodni prijevoz počele izdavati u Ministarstvu Transporta i Komunikacija Bosne i Hercegovine u Sarajevu ako je važe i za unutrašnji saobraćaj.

Izdato je za 0,85% više dopunskih taksi oznaka za vozila u 2009.godini jer su pravna i fizička lica koja se bave taksi prijevozom, uspjeli izmiriti sve obaveze po osnovu javnih prihoda (penziona, zdravstveno, poresko), te time stekli pravo na dobijanje dopunskih taksi oznaka.

U toku 2009. godine izdato je 10403 svih vrsta dokumenata , što u odnosu na 2008.godinu predstavlja smanjenje od oko 0,65 %. a iz razloga koji su naprijed navedeni odnosno važenje ranije izdatih dokumenta.

U saradnji sa Kantonalnom privrednom komorom i Kantonalnom upravom za inspeksijske poslove održano je više sastanaka sa prijevoznicima sa područja TK, a sa ciljem rješavanja problematike nelegalnog rada u oblasti prijevoza (kombi prijevoz, nelegalan taksi prijevoz i dr).

b) Teretni saobraćaj

U proteklom periodu 2009 godine na području TK je izdato 1253 obrazac licenci "C" za javni prijevoz stvari.

Ministarstvo je za potrebe prijevoznika koji se bave međunarodnim prijevozom vršilo izdavanje međunarodnih jednokratnih bilateralnih dozvola.

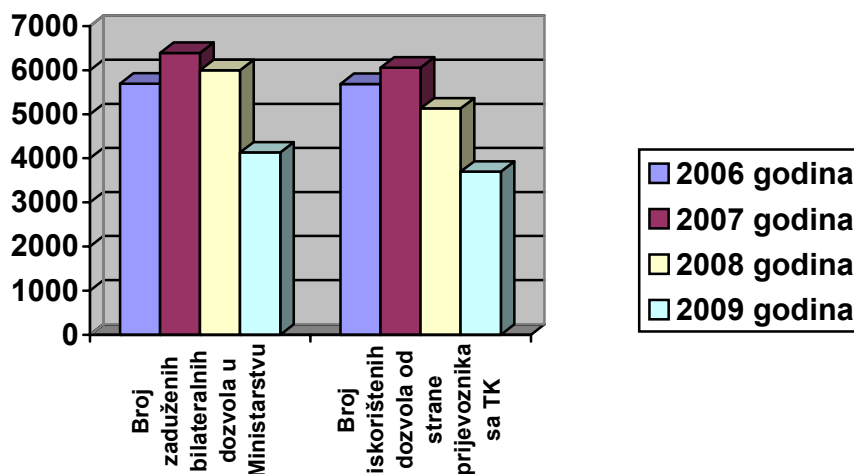
Prema evidenciji Ministarstva, a koja je kontrolisana od strane Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i koja je bila osnova za utvrđivanje koeficijenta za raspodjelu bilateralnih dozvola na području Tuzlanskog kantona za 2009 godinu bilo je ukupno 516 prevoznika koji učestvuju u međunarodnom prijevozu, od čega je 356 prijevoznika imalo kompletnu dokumentaciju (Licencu, Rješenje o tehničko-eksploatacionim uslovima, PIO/ MIO, poresko, zdravstveno osiguranje i dr.).

Od ukupnog broja prijevoznika 170 prijevoznika je imalo osnovnu djelatnost prijevoza stvari koju su obavljali sa 983 vozne jedinice, a 186 prijevoznika je obavljalo sporednu djelatnost sa 657 vozničkih jedinica, odnosno na području kantona je ukupno evidentirano 1640 vozničkih jedinica.

U 2009 godini, a na osnovu kapaciteta – broja vozničkih jedinica, broja prijevoznika, obima uvoza-izvoza i dr. Ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja za 2009 godinu je od strane Federalnog ministarstva prometa i komunikacija dodijeljeno 4103 komada svih vrsta bilateralnih dozvola, što u odnosu na 2008 godinu kada smo dobili 6000 dozvola predstavlja smanjenje kontingenta dobivenih dozvola, što se vidi iz slijedeće tabele i dijagrama.

Tabela 2.

	Broj zaduženih bilateralnih dozvola u Ministarstvu	Broj iskorištenih dozvola od strane prijevoznika sa TK
2006 godina	5696	5687
2007 godina	6391	6059
2008 godina	6000	5131
2009 godina	4103	3697

Svi prijevoznici su u izvještajnom periodu podigli ukupno 3697 bilateralnih dozvola. Broj voznih jedinica je jedan od osnovnih kriterija za raspodjelu dozvola, a od ostalih kriterija kojima se rukovalo Ministarstvo prilikom raspodjele dozvola, a koji su u skladu sa Pravilnikom o kriterijima, postupku i načinu raspodjele dozvola navesti ćemo slijedeće:

- da je prijevozniku osnovna djelatnost obavljanje međunarodnog prijevoza ,
- da prijevoznik raspolaže sa kvalitetnijim vozilima, (eko vozila EURO-3, EURO-4, EURO-5),
- da je prijevoz koji obavlja prijevoznik od interesa za Tuzlanski kanton što se cijeni na temelju Ugovora , CMR-ova i druge dokumentacije,
- ravnomjerne raspoređenosti po općinama Tuzlanskog kantona ,
- po procentu razduženja dozvola za predhodni period i dr.

Analizom korištenja dozvola utvrđeno je da su predmet izvoza kao i u proteklim godinama, najčešće bili soda , drvo, bukova daska, koža , latoflex ležaji, obuća, tekstilna roba, maleinska kiselina, razne čelične konstrukcije , ugalj za Srbiju i Hrvatsku itd.

Prijevoznici su najčešće uvozili naftu i naftne derivate, staklo, razne vrste ulja , pšenicu , repromaterijal za proizvodnju tekstila i obuće, građevinski materijal, granit i mermer, keramiku, plastiku , željezo , drugi građevinski materijal, te voće i povrće.

U više navrata su održavani sastanci sa predstavnicima Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i nadležnim kantonalnim ministarstvima iz oblasti saobraćaja svih deset kantona sa ciljem kvalitetnije distribucije bilateralnih međunarodnih dozvola za prijevoz tereta .

c) Poboljšanje nivoa bezbjednosti u drumskom saobraćaju

Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja je u 2009. godini vodilo aktivnosti na sprovođenju planiranih mjera za unapređenje bezbjednosti u oblasti saobraćaja na putevima i to:

- Sve stanice tehničkog pregleda na području TK su informaciono uvezane te su na svim stanicama instalirane kamere tako da je omogućen pristup informacijama o svim obavljenim tehničkim pregledima vozila, tehničkoj ispravnosti vozila, marki i tipu vozila i dr.,
- Svim pravnim i fizičkim licima, koja su posjedovala vozila koja su ispunjavala uslove u pogledu tehničke opremljenosti vozila, izdavana su Rješenja o ispunjavanju tehničko-eksploatacinim uslovima,
- Vršena je revizija izdatih licenci i iskaznica za vozače motornih vozila koje su izdate u predhodnom periodu, kao i izdavanje novih za ona pravna i fizička lica koja su ispunjavala zakonom propisane obaveze. Proces će se nastaviti i u narednom periodu.

Ministarstvo je u saradnji sa zainteresovanim Udruženjima i Kantonalnom privrednom komorom, te sa nadležnim organizacijama i institucijama intenzivno radilo na rješavanju problema nelegalnog taksi-prijevoza, kao i kombi prijevoza na području Tuzlanskog kantona.

d) Izgradnja i rekonstrukcija puteva u Tuzlanskom kantonu

Ministarstvo je radilo na sprovođenju Strateških ciljeva u oblasti putne infrastrukture te izgradnji i rekonstrukciji puteva u Tuzlanskom kantonu, a naročito na mreži regionalnih puteva, na kojima su u izvještajnom periodu vođene slijedeće aktivnosti:

- Izvršena je rekonstrukcija i rehabilitacija regionalnih puteva u dužini od 19,35 km od ukupne dužine regionalne putne mreže koja iznosi 340,40 km na području TK;
- U saradnji sa Ministarstvom prostornog uređenja i zaštite okoliša TK-a urađena je i dostavljena Skupštini Tuzlanskog kantona Informacija o stanju u vezi sa izgrađenim objektima u cestovnom pojasu magistralnih cesta na prostoru TK-a;
- Započete su aktivnosti na uspostavljanju evidencije - katastra objekata izgrađenih u zaštitnom pojasu regionalnih cesta na području TK-a, u skladu sa Zaključkom Skupštine Tuzlanskog kantona.

e) Željeznički saobraćaj

Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja je u saradnji sa Direkcijom cesta Tuzla i Željeznicama FBiH –Područje infrastrukture Tuzla vodilo aktivnosti na osposobljavanju signalno-sigurnosnih uređaja i pružnih prijelaza na ukrštanju željezničkih pruga sa regionalnim i putevima od značaja za Tuzlanski kanton.

Takođe, vođene su aktivnosti za uvođenje odgovarajućeg broja vozova za prijevoz putnika na kantonalnoj pružnoj mreži i elektrifikacija pružne mreže na području Kantona.

f) Zračni saobraćaj

Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja je u saradnji sa JP «Međunarodni Aerodrom Tuzla» Tuzla, Vladom TK i Vladom Federacije BiH u 2009. godini stvaralo neophodne pretpostavke intenzivnije odvijanja saobraćaja na Aerodromu Tuzla, u cilju nesmetanog prijevoza putnika i tereta.

Rađeno je na obezbjeđenju servisa kontinuiranog snadbijevanja gorivom po zahtjevu avio kompanija, te su stvoreni svi preduslovi prihvata i otpreme većih zrakoplova, a time i povoljniji uslovi poslovanja Aerodroma.

Izvršena je djelimična nabavka nedostajuće opreme za prihvata i otpremu zrakoplova, putnika, prtljaga i robe, dijela opreme za vatrogasnu službu, opreme za ljetno i zimsko održavanje aerodroma i dr.

Izvršena je certifikacija aerodroma kao aerodromskog operatora (ograničenog nivoa).

Djelomično je izvršen prijem i licenciranje neophodnog broja uposlenika za nesmetano funkcionisanje aerodroma.

Otvorena je tranzitna linija Tuzla-Frankfurt, zrakoplovom tipa ATR nacionalne avio kompanije «BH AIRLINES» na već postojeću liniju iz Sarajeva dva puta sedmično već od aprila 2009. godine. Takođe, u toku je realizacija aktivnosti na zaključenju ugovora sa istim avio prevoznikom na otvaranju direktne linije Tuzla-Istanbul dva puta sedmično.

Vođene su aktivnosti na razvoju putničkog saobraćaja sa niskotarifnim (low cost) kompanijama.

Instaliranjem ILS obezbjeđeni su uslovi za otpočinjanje aktivnijih pregovora sa avio kompanijama koje se bave prevozom roba u zračnom cargo saobraćaju.

Finansijski i operativni dio izvještaja aerodroma, prikazan je u posebnom izvještaju koje ovo preduzeće u skladu sa utvrđenim rokovima redovno dostavlja Vladi i Skupštini Tuzlanskog kantona.

Izvještaj o radu JP «Međunarodni Aerodrom Tuzla» za 2008. godinu i Programa rada i Finansijski plan JP «Međunarodni Aerodrom Tuzla» za 2009. godinu, usvojeni su 15.07.2009. godine.

Pripremljen je Prijedlog izmjene i dopune Zakona o osnivanju JP «Međunarodni Aerodrom Tuzla», koji je od strane Vlade TK usvojen i upućen u daljnju Skupštinsku proceduru.

g) Ostale aktivnosti

Rađene su analize, informacije, izvještaji i mišljenja iz oblasti prometa i komunikacija po zahtjevu Vlade i Skupštine TK.

U više navrata je odgovarano na pitanja vijećnika općinskih vijeća i skupštinskih poslanika.

Organizovani su sastanci sa predstavnicima općinskih organa uprave nadležnih za poslove saobraćaja, preduzećima i drugim subjektima iz nadležnosti ovog ministarstva. Posebno su održavani sastanci sa taksi projevonicima i prijevoznicima koji vrše linijski prijevoz putnika na kantonalnim linijama radi rješavanja nagomilanih problema.

Aktivno smo učestvovali u pripremi i donošenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine koji je usvojen 18.01.2010. godine i objavljen u Službenim novinama FBiH, broj 2/10.

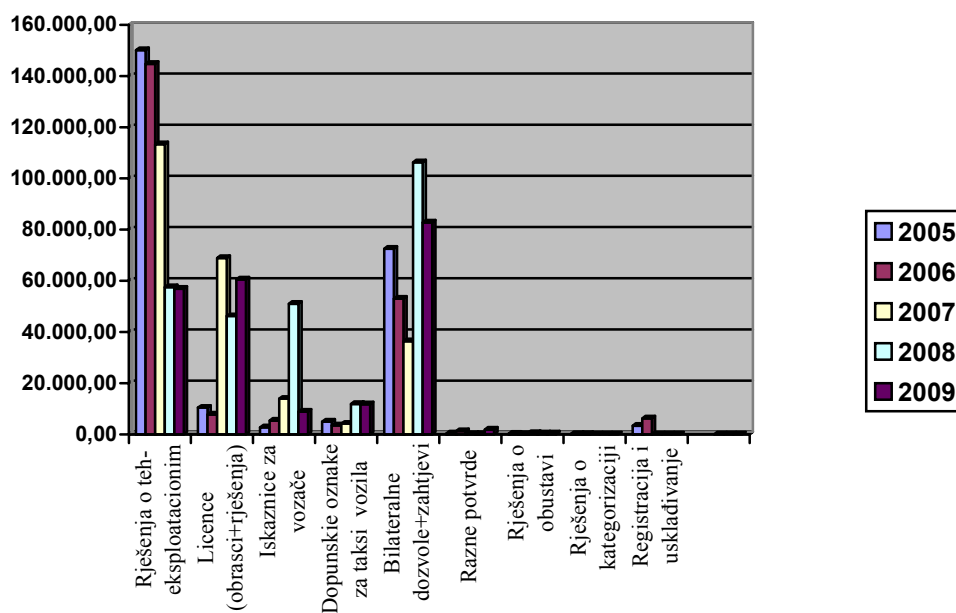
Ministarstvo trgovine turizma i saobraćaja pripremlilo je i donijelo novi kantonalni Pravilnik o obavljanju linijskog i vanlinijskog prijevoza putnika i tereta, prijevoza za vlastite potrebe za područje Tuzlanskog kantona koji je objavljen u Službenim novinama TK, broj 5/2009.

U tabeli 3. izvještaja prikazani su podaci o upravnom rješavanju iz djelokruga rada Odjeljenja saobraćaja u proteklom periodu i Ostvareni Finansijski pokazatelji za protekli period u Budžetu Federacije BiH i Tuzlanskog Kantona . Ukupno je u 2009.godini po osnovu svih naplaćenih taksi ostvareno 223.146,00 KM.

Smanjenje prihoda u koloni 1, 5 je rezultat manjeg broja izdatih Rješenja o tehničko-eksploatacionim uslovima jer ista duže važe u odnosu na ranije godine. Takođe, u koloni 8 došlo je do smanjenog broja izdatih bilateralnih dozvola jer su ukinute dozvole za Srbiju a one su ranijih godina bile najviše zastupljene. Rješenja o kategorizaciji autobuskih stanica nije bilo jer su ranije izvršene kategorizacije svih autobuskih stanica na našem kantonu , a takođe nije bilo registracije i usklađivanja redova vožnje na kantonalnim linijama .

Tabela 3.

	Rješenja o teh- eksploatacionim uslovima	Licence (obrasci+rješenja)	Iskaznice za vozače	Dopunske oznake za taksi vozila	Bilateralne dozvole+zahitjevi	Razne potvrde	Rješenja o obustavi saobraćaja	Rješenja o kategorizaciji aut. stanica	Registracija i usklađivanje redova vožnje
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2005	150.090,00	10.440,00	2.760,00	4.980,00	72.500,00	400,00	240,00	100,00	3.390,00
2006	144.750,00	7.730,00	5.360,00	3.480,00	53.000,00	1.300,00	120,00	150,00	6.300,00
2007	113.337,00	68.920,00	13.940,00	4.215,00	36.370,00	210,00	585,00	0	0
2008	57.470,00	52.090,00	51.880,00	10.440,00	106.270,00	100,00	465,00	0	0
2009	56861,00	60.530,00	8.930,00	11.790,00	82.755,00	1.860,00	420,00	0	0

D- IZVJEŠTAJ O UTROŠKU BUDŽETSKIH I NAMJENSKIH SREDSTAVA

Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja je u skladu sa programom i planom rada , odobren budžetski zahtjev za 2009. godinu u iznosu od 1.276.260,00 KM i to:

- iz vlastitih prihoda u iznosu od 75.700,00 KM
- iz budžetskih sredstava u iznosu od 1.200.560,00 KM.

Od ukupnog iznosa odobrenih sredstava 54,65% je predviđeno za tekuće izdatke, 4,70 % za kapitalne izdatke, 40,65% za subvenciju JP „Međunarodni aerodrom Tuzla“.

Rebalansom budžeta Ministarstvu je odobren budžet u iznosu od 1.176.359,00 KM i to:

- iz vlastitih prihoda 75.700,00 KM
- iz budžetskih sredstava 1.100.659,00 KM.

U 2009. godini Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja je ostvarilo **javne prihode** i to:

a.) Odjeljenje saobraćaja

UKUPAN PRIHOD	Prihodi uplaćeni na račun Budžeta TK vrsta prihoda 722121	Prihodi uplaćeni na račun Budžeta FBiH	Prihodi uplaćeni na račun Trezora BiH
223.146,00	108.585,00	76.021,00	38.540,00

Ostvareni javni prihodi u 2009. godini su manji za 26,64% u odnosu na isti period prošle godine.

b.) Odjeljenje trgovine i turizma

Odjeljenje trgovine i turizma je ostvarilo prihod na ime administrativnih taksi u iznosu od 1.798,00 KM.

U 2009. godini Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja je ostvarilo **vlastite i namjenske prihode** i to:

a.) Odjeljenje trgovine i turizma

U toku 2009. godine odeljenje „Trgovine i turizma“ ostvarilo je ukupne **vlastite prihode** u iznosu od 4.384,52 KM od kategorizacije ugostiteljskih objekata (ostvareni vlastiti prihod je manji za 43,08% u odnosu na isti period prošle godine) . Ostvareni prihod je utrošen za pokriće nastalih izdataka materijala i usluga.

b.) Ministarstvo je u 2009. godini ostvarilo **namjenske prihode** u iznosu od 48.314,48 KM. Namjenski prihodi čine sredstva u visini od 1% od izvršenih tehničkih pregleda za svako motorno vozilo koje uplaćuje stanica za tehnički pregled vozila. Naknada se uplaćuje na račun budžeta Kantona u kojem se stanica nalazi. Kantonalna ministarstva uplaćena sredstva namjenski koriste za unapređenje vršenja kontrole tehničke ispravnosti vozila na stanicama, kao i na povećanje ukupne bezbjednosti saobraćaja na području Kantona.

Ministarstvo je za namjene koje su predviđene Programom o utrošku namjenskih sredstava realizovalo 41.314,74 KM za nabavku opreme.

Ministarstvo je u 2009. godini bilo nadležno u sprovođenju **Odluka Vlade** po budžetskim pozicijama prikazanim u sljedećim tabelama:

**SPISAK PRIMAoca NOVČNIH SREDSTVA SA BUDŽETSKE POZICIJE
„SREDSTVA ZA UTROŠAK PRIHODA OD KONCESIJE“ 11010018-
NAMJENSKA SREDSTVA**

Red broj	Naziv primaoca	Namjena	Broj Odluke	Datum donošenja Odluke	Iznos (KM)
1.	Općina Lukavac	Rekonstrukcija prilaznog puta prema jezeru Bistarac	02/1-14-23755/09	18.12.2009.	60.000,00
2.	Općina Doboj-Istok	Izrada projektne dokumentacije za uređenje prilaza prema pećini Šljepača u Brijesnici Maloj	02/1-14-23754/09	18.12.2009.	8.000,00
3.	Općina Kladanj	Izrada prilaznog puta, staze do ulaza u Djevojačku pećinu i parkinga putničkih vozila	02/1-14-23752/09	18.12.2009.	20.000,00

**SPISAK PRIMAoca NOVČNIH SREDSTVA SA POTROŠAČKE JEDINICE
„TROŠKOVI MANIFESTACIJE“- 11010003**

Red broj	Naziv primaoca	Namjena	Broj Odluke	Datum donošenja Odluke	Iznos (KM)
1.	DOO „Nuhanović“	Organizacija i realizacija manifestacije Sajam turizma „LIST“ 2009. godine	02/1-14-1256/09	05.05.2009.	10.000,00

**SPISAK PRIMAOCA NOVČNIH SREDSTVA SA POTROŠAČKE JEDINICE
MINISTARSTVA TRGOVINE, TURIZMA I SAOBRAĆAJA- GRANTOVI
NEPROFITNIM ORGANIZACIJAMA**

Red broj	Naziv primaoca	Namjena	Broj Odluke	Datum donošenja Odluke	Iznos (KM)
1.	Kajak- Kanu Klub „Prokosovići“ Lukavac	Obilježavanje manifestacije „VIII Državnog prvenstva Bosne i Hercegovine u kajaku i kanuu na mirnim vodama“	05/1-14-21449/09	23.11.09.	1.250,00
2.	Planinarsko društvo „Drenik“ Živinice	Obilježavanje Manifestacije „Djedinska planina 2009“	05/1-14-21450/09	23.11.09.	1.000,00
3.	BZK „Preporod“ Općinsko društvo Kladanj	Obilježavanje manifestacije „ Dani djevojačke pećine 2009“	05/1-14-21451/09	23.11.09.	3.150,00

**SPISAK PRIMAOCA NOVČNIH SREDSTVA SA POTROŠAČKE JEDINICE
MINISTARSTVA TRGOVINE, TURIZMA I SAOBRAĆAJA- SUBVENCije
JAVNIH PREDUZEĆA**

Red broj	Naziv primaoca	Namjena	Konto	Iznos (KM)
1.	JP „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o.	Subvencija materijalnih troškova	6144	466.880,00

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja

MINISTAR

Broj: _____
Tuzla, _____

Zoran Milić, dipl. ing. građ